

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället, som antogs i Faro i Portugal i oktober 2005.

Konventionen är innovativ och avviker från alla de tidigare konventionerna i och med att den fokuserar på det individuella och kollektiva i stället för på objekten. Den tar fasta på det materiella och immateriella kulturarvet som en gemensam och värdefull resurs. Konventionen utmanar till diskussion om kulturarvets värde och skapar förutsättningar för en kulturarvspolitik som utgår från medborgarna och samfunden. Det är inte skyddet av kulturarvet som prioriteras, utan frågan om vem som ska kunna delta i definierandet av kulturarv och om hur kulturarvet kan vara en gemensam resurs. Konventionen har sitt ursprung i Europarådets ministerkommittés vilja att skapa en referensram som visar hurdana ekonomiska, sociala och kulturella möjligheter och resurser kulturarvet erbjuder. Konventionen skapar inga verkställbara rättigheter, och sättandet i kraft av konventionen förutsätter inga omedelbara ändringar av lagstiftningen.

Konventionen trädde i kraft internationellt i juni 2011. I Finland träder konventionen i kraft från ingången av den månad som följer tre månader efter deponeringen av Finlands instrument för godkännande.

Propositionen innehåller ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Lagförslaget avses träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del och vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
2.2 Internationella bestämmelser och EU-rätten.....	7
2.2.1 Europeiska unionen	7
2.2.2 Europarådet	7
2.2.3 Förenta nationernas och dess organisationers konventioner	8
2.2.4 Strategier	10
2.3 Utredningar och åtgärdsprogram om nationella kulturarv	11
2.4 Ansvarsfördelningen i kulturarvsfrågor	12
2.5 Bedömning av nuläget	13
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	14
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	15
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	15
4.3 Konsekvenser för miljön.....	16
4.4 Sociala konsekvenser.....	16
4.5 Konsekvenser för jämställdheten och jämlikheten	16
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
5.1 Beredningen i Europarådet.....	16
5.2 Nationell beredning.....	17
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONENS INNEHÅLL	18
DETALJMOTIVERING	19
1 KONVENTIONENS INNEHÅLL OCH DESS FÖRHÅLLANDE TILL FINLANDS LAGSTIFTNING.....	19
2 DETALJMOTIVERING.....	28
3 IKRAFTTRÄDANDE.....	28
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING	29
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	29
4.2 Behandlingsordning	30
LAGFÖRSLAG	32
Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället.....	32
FÖRDRAGSTEXT.....	33

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Konventionen om kulturarvets värde för samhället godkändes och öppnades för undertecknande av Europarådets medlemsländer i Faro i Portugal den 27 oktober 2005. Den så kallade Farokonventionen framhäver det materiella och immateriella kulturarvet som en gemensam och värdefull resurs. Konventionen har sitt ursprung i Europarådets ministerkommittés vilja att skapa en referensram som visar hurdana ekonomiska, sociala och kulturella möjligheter och resurser kulturarvet erbjuder.

Farokonventionen är en ramkonvention som sammanfattar många olika synpunkter och frågor som gäller kulturarv. Konventionen utmanar till diskussion om kulturarvets värde och ger en referensram för en kulturarvspolitik som utgår från medborgarna och samfunden. Konventionen bygger på principerna om varje människas rätt till kulturarvet och om det delade ansvaret för egna och gemensamma kulturarv samt på den hållbara användningen som grund för den samhällsliga utvecklingen och ett gott liv. Det är inte skyddet av kulturarvet som prioriteras, utan frågan om vem som ska kunna delta i definierandet av kulturarv och om hur kulturarv ska kunna fungera som en gemensam resurs.

Med konventionen vill man säkerställa att man i fråga om kultur och kulturarv fokuserar på hållbar utveckling även i framtiden. Farokonventionen bygger på deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna där rätten till kulturarv ingår i de kulturella rättigheterna. Enligt konventionen inverkar bevarandet och värdesättandet av kulturarvet positivt på livskvaliteten i vardagen.

Konventionen har undertecknats av 22 länder, och 17 länder har förbundit sig till att följa den. Konventionen trädde i kraft internationellt i juni 2011.

De centrala begreppen i Farokonventionen är kulturarv och kulturarvssamhörighet. Med kulturarv avses en grupp resurser som ärvts från det förflutna och som människor ser som, oberoende av äganderätt, en återspeglning och ett uttryck för deras egna, ständigt föränderliga värderingar, övertygelser, kunskaper och traditioner. Detta innefattar alla delar av miljön som uppkommit som resultat av interaktionen mellan människor och platser genom tiderna. Denna definition är den vidaste av de definitioner av kulturarv som finns i internationella konventioner.

Med kulturarvssamhörighet avses personer som värderar vissa specifika aspekter av ett kulturarv, som de vill bevara och förmedla vidare till framtida generationer inom ramverket för offentliga åtgärder. En kulturarvssamhörighet definieras av samfundet självt och är en mer mångfacetterad helhet än det civila samhället.

Med kulturmiljö avses en miljö vars särdrag i första hand har skapats av människan. I praktiken innefattar detta kulturlandskap, bebyggda kulturmiljöer, fornlämningar och kulturpåverkade naturtyper.

Målsättningen med Farokonventionen är att skapa en referensram för de verksamhetsprinciper som gäller kulturarv. Referensramen handlar särskilt om de rättigheter och skyldigheter som gäller kulturarvet och om de positiva effekter som kan uppnås då kulturarvet förstås som en kulturell resurs. För att målen ska följa verksamhetsprinciperna ska man sträva efter att förplikta parterna i konventionen att erkänna att rättigheter gällande kulturarv är en del av den rätt att delta i det kulturella livet som definieras i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna, att ta ett individuellt och kollektivt ansvar för kulturarvet, att lägga särskild vikt vid bevarandet av kulturarv och dess hållbara användning som en del av livskvaliteten, att främja kulturarvets roll i uppbyggandet av ett fredligt och demokratiskt samhälle, att främja

hållbar utveckling och kulturell mångfald samt att öka delaktigheten och stärka samarbetet mellan de olika aktörerna, både offentliga och privata.

Genom konventionen stärker man Europarådets befintliga konventioner, rekommendationer och åtgärder som gäller enskilda delområden i fråga om kulturarv. Ikraftsättandet av konventionen kräver inga ändringar i den gällande lagstiftningen, utan genomförandet av konventionen ska ske genom att utveckla de nationella förfarandena och verksamhetssätten. I Finlands lagstiftning har man identifierat rättigheterna och skyldigheterna i fråga om kulturarv på det sätt som avses i konventionen. Lagstiftningen erbjuder tillräckliga verktyg för att bevara kulturarvet och utveckla den hållbara användningen. Godkännandet av konventionen påvisar att Finland understöder målen i Farokonventionen, men det främjar också utvecklingen av den nationella kulturarvspolitiken och det europeiska samarbetet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

I den nationella lagstiftningen är det grundlagen som innehåller bestämmelserna om kulturarvet på principiell nivå, medan de mer detaljerade och tillämpliga bestämmelserna finns i annan lagstiftning. Många lagar innehåller bestämmelser om olika rättigheter och skyldigheter som kan inverka på frågor som berör kulturarvet. I vilken omfattning lagstiftningen påverkar frågorna gällande kulturarv varierar, precis som de föreslagna delaktighetsmöjligheterna.

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Enligt paragrafens 2 mom. ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Med stöd av denna bestämmelse har var och en rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. De grundläggande fri- och rättigheterna gällande information behandlas också i bestämmelserna om skydd för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen. Den omfattande rätten att ta del av uppgifter bidrar till det allmännas skyldighet att enligt 14 § 4 mom. främja den enskildes möjligheter att delta i samhällslig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

Grundlagens 21 § gäller hur ärenden ska behandlas i myndigheter och domstolar. Enligt 1 mom. i paragrafen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Paragrafens 2 mom. förutsätter att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet bl.a. i fråga om byggnads- och planväsendet, grannelagsförhållanden, bostadsproduktion, natur- och miljövard, friluftsliv, vattenrätt, fornminnen, skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål i landskapet samt vissa frågor gällande kultur och arkiv-, biblioteks- och museiväsendet.

RP 87/2017 rd

Enligt sametingslagen (974/1995) har samerna såsom urfolk självstyre inom samernas hembygdsområde i fråga om de ärenden som angår samernas språk och kultur såsom stadgas i denna eller någon annan lag. De uppgifter som hör till detta självstyre ska skötas av samedtinget som väljs av samerna. Tinget reserveras anslag i statens budget. Lagen innehåller också en definition av same, vilken inte endast bygger på personens egen definition, utan även på personens ursprung och språk. Med hembygdsområde avses Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun.

I förvaltningslagen (434/2003) finns allmänna bestämmelser om förfaranden vid myndigheter och andra instanser som sköter offentliga förvaltningsärenden. I lagens 11 § finns definitionen av part. Enligt den avses med part i ett förvaltningsärende den vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller. I lagens 41 § föreskrivs det om möjligheterna till inflytande. Om avgörandet i ett ärende kan ha en betydande inverkan på andras än parternas livsmiljö, arbete eller övriga förhållanden, ska myndigheten enligt paragrafens 1 mom. ge dessa personer möjlighet att få uppgifter om utgångspunkterna och målen för behandlingen av ärendet samt att uttala sin åsikt om ärendet. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det att information om att ärendet är anhängigt och om möjligheten till inflytande ska ges på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till ärendets betydelse och omfattning. Enligt 3 mom. behöver information om att ärendet är anhängigt dock inte ges, om det äventyrar syftet med avgörandet, medför annan betydande olägenhet eller är uppenbart onödigt.

I förvaltningslagens 10 kap. föreskrivs det om delgivningen, vilken kan verkställas på vanligt sätt per post mot mottagningsbevis eller genom en stämmingsman som mellanhandsdelgivning eller som offentlig delgivning. I förvaltningslagens 62 § föreskrivs det om offentlig delgivning där myndigheten håller handlingarna framlagda för mottagaren. Anhängiggörandet av ärendet ska dessutom publiceras i den officiella tidningen, på myndighetens anslagstavla och i dagstidningen.

I förvaltningsprocesslagen (586/1996) föreskrivs det om ändringssökande i förvaltningsärenden. Bestämmelserna i den lagen motsvarar de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen. Genom speciallagar kan man föreskriva om mer omfattande rättigheter än vad som föreskrivs i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen bl.a. i fråga om parterna. Sådana rättigheter finns bl.a. i de bestämmelser i lagstiftning om miljön som gäller ändringssökande.

I kommunallagen (410/2005) föreskrivs det om kommuninvånarnas rättigheter. I lagens 23 § föreskrivs det om initiativrätten. Kommuninvånarna samt samfund och stiftelser i kommunerna har rätt att komma med initiativ i frågor som gäller kommunens verksamhet. Initiativtagarna ska informeras om de åtgärder som vidtagits med anledning av initiativet. Dessutom har den som använder en tjänst rätt att komma med initiativ i fråga om ett ärende som gäller denna kommunala tjänst.

I kommunallagens 29 § föreskrivs det om informationen. Kommunen ska informera kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens verksamhet. Kommunen ska ge tillräcklig information om de tjänster som kommunen ordnar, kommunens ekonomi, ärenden som bereds i kommunen, planer som gäller ärendena och behandlingen av ärendena, beslut som fattats och beslutens effekter. Kommunen ska informera om hur man kan delta i och påverka beredningen av besluten.

I fråga om beredningen av ärenden som behandlas av organen ska kommunen se till att de uppgifter som behövs med tanke på den allmänna tillgången till information läggs ut på det allmänna datanätet när föredragningslistan är färdig. I kommunikationen ska det användas ett klart och begripligt språk och olika invånargrupperns behov ska beaktas.

RP 87/2017 rd

I lagen om begränsning av utförelsen av kulturföremål (933/2016) föreskrivs det om begränsandet av utförelsen av konstnärliga, historiska och arkeologiska kulturföremål i syfte att skydda nationella skatter som ingår i det nationella kulturarvet. Lagen tillämpas med några undantag på utförelse av kulturföremål från Finland till andra medlemsstater inom Europeiska unionen och på utförelse av kulturföremål från unionens territorium.

Genom markanvändnings- och bygglagen (132/1999) styrs och planeras användning och ändring av områden. Markanvändnings- och bygglagen innehåller styrsystem som skyddar byggnadsarvet, t.ex. riksomfattande mål för områdesanvändningen, krav på planläggningens innehåll samt systemet för rivningslov. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen som godkänns av statsrådet ska man vid områdesanvändningen säkerställa att bl.a. det nationella kultur- eller naturarvet bevaras.

Syftet i lagens 1 § är att reglera områdesanvändningen och byggandet för att på det sättet skapa förutsättningar för en bra livsmiljö och främja en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar utveckling. Målet är också att tillförsäkra alla en möjlighet att delta i beredningen av ärenden och att säkerställa att planeringen är högklassig och sker i växelverkan, att det finns tillgång till mångsidig sakkunskap och att det ges öppen information om de ärenden som behandlas.

I markanvändnings- och bygglagens 8 kap. föreskrivs det om planläggningsförfarande och växelverkan. I lagens 62 § föreskrivs det om de allmänna principerna för hörande av intressenter och för möjligheterna att påverka. Planläggningsförfarandet samt informationen om utgångspunkterna, målen och eventuella alternativ för planeringen ska när planer bereds ordnas så att markägarna på området och de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av planen samt de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas vid planeringen har möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planläggningen och skriftligen eller muntligen uttala sin åsikt om saken.

I markanvändnings- och bygglagens 63 § föreskrivs det om utarbetandet av ett program för deltagande och bedömning. Enligt 1 mom. ska ett med avseende på planens syfte och betydelse nödvändigt program för deltagande och växelverkan samt för bedömning av planens konsekvenser utarbetas i ett tillräckligt tidigt stadium när en plan utarbetas. Enligt 2 mom. i paragrafen ska det meddelas när frågan om planläggning har väckts så att intressenterna har möjlighet att få information om utgångspunkterna för planläggningen, den planerade tidtabellen samt förfarandet för deltagande och bedömning. Informationen ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med tanke på planens syfte och betydelse. Informationen kan också ges i samband med informationen om planläggningsöversikten.

I lagens 65 § föreskrivs det om offentligt framläggande av planförslag och om anmärkning.

I 9 kap. i markanvändnings- och bygglagen finns bestämmelser som möjliggör inrättande av nationalstadsparker för att bevara och vårda kultur- eller naturlandskapets skönhet, naturens mångfald eller historiska särdrag inom ett område som hör till den urbana miljön eller därtill anslutna värden i stadsbilden, sociala värden, rekreationsvärden eller andra särskilda värden.

Genom lagen om fornminnen (295/1963) skyddas alla fasta fornlämningar såsom fredade minnen av Finlands tidigare bebyggelse och historia. Genom lagen om fornminnen är de fasta fornlämningar som omfattas av lagen fredade automatiskt utan några särskilda åtgärder. Lagen förbjuder sådana åtgärder som kan äventyra bevarandet av en fornlämning. Tillsynen över fredandet av fasta fornlämningar sköts av Museiverket. I lagen om fornminnen föreskrivs också om skyddet av lösa fornföremål och fartygsfynd.

Lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) tillämpas i huvudsak på skyddandet av byggnadsarvet. För bevarande av byggnadsarvet kan man skydda byggnader, konstruktioner, byggnadsgrupper eller bebyggda områden som är av betydelse med avseende på byggnadshistoria, byggnadskonst, byggnadsteknik eller särskilda miljövärden eller med avseende på en byggnads användning eller händelser som är förknippade med den.

Kulturarvet anknyter även till bl.a. kyrkolagen (1054/1993), lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006), ödemarkslagen (62/1991), naturvårdslagen (1096/1996), gruvlagen (621/2011), arkivlagen (831/1994) och vattenlagen (587/2011). Dessa gäller dock en liten del av kulturarvet som helhet. Förteckningen ovan är inte heltäckande.

2.2 Internationella bestämmelser och EU-rätten

2.2.1 Europeiska unionen

En central princip för Europeiska unionens inre marknad är fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital. Artikel 36 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt gör det emellertid möjligt för Europeiska unionens medlemsstater att ställa sådana förbud och restriktioner beträffande den fria rörligheten på den inre marknaden som är nödvändiga för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde. För att det europeiska kulturarvet till väsentliga delar ska kunna bevaras på unionens territorium har man utöver nationella begränsningar antagit unionslagstiftning som gäller export av kulturföremål och återlämnande av olagligt bortförda kulturföremål och som utgör undantag från principen om fri rörlighet på den inre marknaden.

Bestämmelser om export av kulturföremål utanför Europeiska unionens gränser finns i rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål och i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1081/2012 för rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål. Att föra ut kulturföremål till länder utanför unionen kräver licens i enlighet med förordningen. Närmare bestämmelser om detta finns i lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål.

Återlämnandet av kulturföremål som har förts bort olagligen regleras genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (omarbeting). Direktivet har i Finland genomförts genom lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen (1292/2015).

2.2.2 Europarådet

I Europarådet har man berett fyra konventioner som gäller kulturarv. Hittills har Finland satt i kraft tre av dessa. Farokonventionen är den nyaste av dessa konventioner och den som har den vidaste definitionen av kulturarv.

Europeiska landskapskonventionen (FördrS 14/2006, s.k. Firenzekonventionen, 2000)

Europeiska landskapskonventionen, som har beretts i Europarådet, är den första internationella konventionen som uttryckligen gäller landskap. Europeiska landskapskonventionen trädde i kraft i Finland den 1 april 2006. Syftet med konventionen är att främja skydd, förvaltning och planering av landskap och att ordna det europeiska samarbetet kring landskapsfrågor.

RP 87/2017 rd

Europarådets konvention om skydd för byggnadskulturarvet i Europa (FördrS 10/1992, s.k. Granadakonventionen, 1985)

Det arkitektoniska kulturarv som avses i Europarådets konvention om skydd för byggnadskulturarvet i Europa innefattar byggnader, konstruktioner, byggnadshelheter och sådana delvis byggda objekt som utvecklats i växelverkan mellan människan och naturen och som har historiska, arkeologiska, estetiska, vetenskapliga och samhällsreligiösa eller tekniska värden av stor betydelse.

Konventionen förpliktar medlemsländerna till ett aktivt och målinriktat skyddande av det arkitektoniska kulturarvet. För att kunna identifiera och bevara de målobjekt som ska skyddas förbinder sig parterna i konventionen till att föra en förteckning över dem och att vidta behövliga lagstiftningsmässiga åtgärder för att skydda målobjekten. Konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa trädde i kraft i Finland den 1 februari 1992.

Europeiska konventionen om skydd för det arkeologiska kulturarvet (FördrS 26/1995, s.k. Maltakonventionen, 1992).

Syftet med konventionen är att skydda det arkeologiska kulturarvet såsom en källa för de europeiska ländernas kollektiva minne och såsom material för historisk och vetenskaplig forskning. Det arkeologiska kulturarvet anses bestå av alla fasta fornlämningar och lösa fornlämningsföremål samt andra spår av mänsklig verksamhet från forna tider. Maltakonventionen trädde i kraft i Finland den 25 maj 1995.

European Convention on Offences relating to Cultural Property (s.k. Delphikonventionen, 1985)

Syftet med Delphikonventionen avses vara att förebygga brott avseende kulturegendomen. Det är dock endast tre länder som har ratificerat konventionen, och den har inte trätt i kraft.

Eftersom saken trots detta ansågs vara viktig, beredde Europarådet en ny konvention om brott avseende kulturegendom. För beredningen ansvarade Europarådets kommitté för brottsfrågor. Finland har deltagit i sakkunnigberedningen under ledning av justitieministeriet. Konventionen har öppnats för undertecknande den 19 maj 2017.

2.2.3 Förenta nationernas och dess organisationers konventioner

Förenta nationernas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (FördrS 122/2004, s.k. Århuskonventionen, 1998)

I konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor kopplas rättigheterna i fråga om miljö ihop med de mänskliga rättigheterna. De flesta internationella miljöavtalen innehåller främst skyldigheter som hänför sig till relationerna mellan staterna. Genom Århuskonventionen påförs parterna i konventionen också skyldigheter i förhållande till fysiska personer och organisationer. Århuskonventionen trädde i kraft i Finland den 30 november 2004.

Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987, s.k. Världsarvskonventionen, 1972)

Syftet med konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv är att genom gemensamt arbete identifiera och skydda världens viktigaste natur- och kulturvärden samt bevara dem till

RP 87/2017 rd

förmån för framtida generationer. Enligt konventionen är medlemsländerna skyldiga att säkerställa identifiering, skydd, bevarande, levandegörande och överlämnande till kommande generationer av det kultur- och naturarv som befinner sig på dess territorium.

För att ett kulturarvsobjekt ska upptas på världsarvslistan krävs det att det är ett mästerverk skapat av människan eller ett bevis på en befintlig eller försvunnen kultur. Objektet kan vara en byggnad som representerar en tidsperiod som är av särskilt stort värde ur historisk synpunkt eller ett objekt som är ett uttryck för en särskild kulturs traditionella bebyggelse. Det kan också hänföra sig till händelser, levande traditioner, ideologier, religioner och myter eller konstnärliga och litterära verk.

Ett naturarvsobjekt kan vara ett uttryck för en utvecklingsperiod som är viktig med tanke på jordens historia eller vara exempel på en pågående ekologisk eller biologisk förändring. Det kan representera ett exceptionellt vackert landskap eller vara tillhåll för en utrotningshotad djurart.

Konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv trädde i Finland i kraft den 13 februari 1987.

Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet (FördrS 47/2013, 2003)

Unescos konvention om skydd av det immateriella kulturarvet ratificerades år 2003. Syftet med konventionen är att främja vårdandet av det immateriella kulturarvet och öka medvetenheten om det immateriella kulturarvets värde. Konventionen betonar traditionernas betydelse, den kulturella mångfalden och människans delaktighet i kulturarvet.

Immateriella kulturarv kan utgöras av muntliga traditioner, scenkonst, eller sociala sedvänjor, riter och högtider. De kan också bestå av uttryck, praxis, kunskap och färdigheter eller verktyg och föremål och platser som anknyter till dessa. Konventionens viktigaste princip är att samfunnen har en viktig roll vid identifierandet och definierandet av de immateriella kulturarven.

I Finland trädde konventionen om skydd av det immateriella kulturarvet i kraft den 21 maj 2013.

Unescos konvention om skydd av kulturarv under vatten (2001)

Syftet med Unescos konvention om skydd för kulturarv under vatten är att stärka skyddet av kulturarv under vatten samt medlemsländernas samarbete för främjandet av skyddet av kulturarvet. I konventionen och dess bilagor definieras de grundläggande principerna för skyddet samt reglerna för marinarknologisk forskning och dokumentering.

Konventionen om skydd för kulturarv under vatten har inte satts i kraft i Finland.

Unescos konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt (FördrS 152/2004, s.k. Haagkonventionen, 1954) och det andra protokollet till konventionen (FördrS 152/2014)

Utgångspunkten för Unescos konvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt är tanken om att det inte är endast en nationell förlust när en enskild nations kulturegendom förstörs, utan en förlust för hela mänsklighetens kultur.

Haagkonventionen strävar efter att de krigande parterna under en väpnad konflikt ska avstå från attacker mot kulturegendom och samtidigt freda kulturegendomsobjekt från sådan egen

militär verksamhet som kan skada objekten eller rättfärdiga motpartens fientliga handlingar. Därför förutsätts det i konventionen att parterna redan under fredstid bereder sig på att skydda kulturegendomen och informerar sina medborgare och sin försvarsmakt om konventionens innehåll.

Haagkonventionen och dess protokoll trädde i kraft i Finland den 16 september 1994. Man har i enlighet med konventionen upprättat ett myndighetsnätverk och kartlagt den kulturegendom i Finland som är av stort värde. Syftet är att stärka den kulturegendom som man vill att ska omfattas av det universella skyddet samt utarbeta anvisningar om hur kulturegendomen ska förvaltas och skyddas.

Det andra protokollet trädde i kraft i Finland år 2004. De viktigaste reformerna i det andra protokollet till Haagkonventionen gäller att kulturegendom av särskilt stort värde för mänskligheten ska omfattas av det intensifierade skyddet i händelse av väpnade konflikter. Detta är en ny skyddskategori i vilken man tagit modell av Unescos kulturarvsförteckning. Protokollet innehåller detaljerade bestämmelser om bestraffning vid handlingar som strider mot konventionen och dess protokoll, om dömande och utlämnande av de som gjort sig skyldiga till brott samt om det samarbete mellan parterna i konventionen som syftar till att förbättra skyddet av kulturegendomen vid väpnade konflikter.

Övriga konventioner

Det finns även andra internationella konventioner som gäller kulturarv och kulturmiljöer, t.ex. Ramsarkonventionen om internationellt betydelsefulla kärr- och strandmarker som är tillhåll för vattenfåglar (FördrS 3 och 4/1976).

År 2016 uppnådde man resultat i förhandlingarna om den nordiska samekonventionen. Konventionen tryggar samernas grundlagsenliga rätt att bevara och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur. Konventionen betonar den betydelse som samernas traditionella näringar har för samernas språk, kultur och samhälle. Förhandlingsresultatet kan medföra att konventionen sätts i kraft.

2.2.4 Strategier

Kulturarvsstrategin för Europa

Europarådet har berett en kulturarvsstrategi för Europa, vars mål är att omdefiniera kulturarvets ställning och roll i det 21:a århundradets Europa. Strategin främjar god förvaltningspraxis och förvaltningens delaktighet i definierandet och vården av kulturarvet samt föreslår nya sätt att förbättra livskvaliteten och miljön för européerna. I februari 2017 godkände ministerkonferensen kulturarvsstrategin för Europa som en rekommendation för medlemsländerna.

Europaparlamentet och Europarådet har beslutat att kulturarvet ska vara temat för Europa 2018. Syftet med temaåret är att öka medvetenheten om hur kulturarvet kan främja dialogen mellan olika kulturer, sammanhållningen och den ekonomiska tillväxten. Syftet är också att uppmärksamma aktuella frågor som gäller kulturarv, t.ex. digitaliseringen, miljöns inverkan på kulturarvet och den olagliga utförseln av kulturföremål.

2.3 Utredningar och åtgärdsprogram om nationella kulturarv

Nationella kulturmiljöstrategin

Den 20 mars 2014 fattade statsrådet ett principbeslut om den första nationella kulturmiljöstrategin. Målen för strategin är att öka förståelsen för de möjligheter som kulturmiljön erbjuder och främja vården av kulturmiljön som en del av den hållbara utvecklingen.

Med kulturmiljö avses i strategin bebyggda kulturmiljöer, kulturlandskap och fasta fornlämningar. Strategin gäller fram till 2020 och innehåller 20 åtgärder grupperade under fem målsättningar. Åtgärderna bidrar till att främja genomförandet av de internationella avtal som undertecknats av Finland och att främja skyddet av kulturmiljöer. När det gäller uppnåendet av målen för strategin betonas medborgarnas delaktighet.

Nationella världsarvsstrategin

Den 16 april 2015 godkände statsrådet ett principbeslut om en nationell världsarvsstrategi fram till 2025 som anger riktlinjerna för Finlands världsarvspolitik och genomförandet av Unescos världsarvskonvention i Finland. Hittills har Finland inte haft motsvarande riktlinjer för världsarvsverksamheten.

Enligt världsarvsstrategin är Finland en ansvarsfull världsarvsaktör vars världsarvsobjekt fungerar som modell för andra vad gäller skydd, underhåll och presentation. De livskraftiga miljöerna är ett gemensamt världsarv för kommande generationer.

Världsarvsstrategin utgår från fem strategiska riktlinjer som består av Finlands världsarvsolitik, bevarandet av våra världsarv, resurserna och kompetensen, medvetenheten om världsarvet och presentationen av objekten samt av samfunden. I samband med riktlinjerna presenteras 14 åtgärdsförslag. I syfte att uppnå målen för strategin betonas samarbetet mellan den instans som ansvarar för världsarvsobjektet och de olika samfunden.

Museipolitiska programmet

Arbetet med programmet för museipolitiken under ledning av undervisnings- och kulturministeriet avslutades i februari 2017. Målet för det museipolitiska programmet är att lyfta fram museernas betydelse som sakkunniga, samarbetspartners och möjliggörare. Enligt programmet har museerna en viktig roll i att bygga upp ett kulturellt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle och främja välmående.

Med kulturarv avses i programmet det kulturhistoriska arvet och naturarvet samt olika uttrycksformer för konsten, den visuella kulturen och kulturmiljöerna. Kulturarvet kan vara materiellt eller immateriellt.

Museipolitiska programmet innehåller riktlinjer för de centrala framgångsfaktorerna för museibranschen fram till 2030. Dessa presenteras i form av sex utvecklingshelheter: reformerandet av de allmänna målen för museiverksamheten, utvecklandet av kunnande, verksamhetssätt, strukturer och finansiering samt samlingsarbetet och digitaliseringen.

I programmet betonas att museerna är en förutsättning för ett mångfacetterat samhälle med en rik kultur samt viktiga aktörer vid bevarandet och förmedlandet av det gemensamma kultur-, konst- och naturarvet. Tack vare museerna kan samfunden delta i tillvaratagandet, presenterandet och bevarandet av kulturarvselement.

2.4 Ansvarsfördelningen i kulturarvsfrågor

Enligt grundlagen är var och en ansvarig för miljön och kulturarvet. Vad gäller förvaltningen fördelas ansvaret mellan flera förvaltningsområden. Det huvudsakliga ansvaret för frågor gällande museiverket, kulturarvet och utbildningen hör till undervisnings- och kulturministeriet. Med undantag för fornlämningarna hör kulturmiljöfrågorna till miljöministeriet och dess miljöförvaltning. Frågorna om kulturarvet och kulturmiljön gäller dock även övriga ministerier och deras förvaltningsområden. Exempelvis jord- och skogsbruksministeriet styr och utvecklar gårdsbruksbyggande, övrig näringsverksamhet på landsbygden och boende samt byggda miljöer på landsbygden, medan arbets- och näringsministeriet styr och utvecklar turismen som en del av näringspolitiken.

För skyddet av kulturmiljön samt den allmänna ledningen och utvecklandet inom museiväsendet ansvarar Museiverket, som är underställt undervisnings- och kulturministeriet.

Forststyrelsen förvaltar över statens obebyggda fastighetsegendom. Forststyrelsen innehar många kulturarvsobjekt, och har till uppgift att bland annat bevara den kulturegendom som den innehar och att i dess uppgifter trygga förutsättningarna att utöva samekulturen på samernas hembygdsområden. Senatfastigheter förvaltar statens byggda fastighetsegendom. Sådan fastighetsegendom som ägs av staten och som är värdefull för kulturarvet hyrs ut till Museiverket och andra aktörer.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för uppgifter som gäller miljöskydd, områdesanvändning, styrning av byggande, skötsel av kulturmiljön, skydd och hållbar användning av naturens mångfald samt användning och vård av vattenresurser. Dessutom övervakar centralerna det allmänna intresset i miljö- och vattenfrågor, producerar och sprider information om miljön, ökar miljökunskapen, förebygger och bekämpar miljöskador och miljöolägenheter, sköter statens tillstånd inom vattenhushållning och privaträttsliga avtal samt sörjer för utförandet av arbeten som gäller miljö, vattenförsörjning och vattendrag.

Kommunerna ansvarar bl.a. för planeringen av markanvändningen, övervakningen av byggandet och rivandet av byggnader, landskapstillstånden och kultur- och utbildningsväsendena samt äger objekt av stort kulturhistoriskt värde. Landskapsförbunden ansvarar för regionutvecklingen och för planläggningen av landskapen.

För att bevara och göra kulturarvet och informationen om denna tillgänglig ansvarar s.k. minnesorganisationer som består av arkiv, bibliotek och museer.

Enligt museilagen (887/2005) är museernas uppgift att främja tillgången till informationen om kultur- och naturarv. Uppgiften innefattar att ta till vara, spara och bevara det materiella och visuella kulturarvet, forska, undervisa och sprida information om det samt bedriva utställnings- och publikationsverksamhet. Staten stöder i enlighet med museilagen de professionella museernas verksamhet med en statsandel som bestäms enligt museernas årsverken. Bestämmelser om beviljandet av statsandel för museernas driftskostnader finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009). För närvarande omfattas 121 museer av statsandelen. I Finland finns dessutom ett stort antal lokala hembygdsmuseer och specialmuseer som sköts av frivilliga aktörer och föreningar och delvis som bisyssla av kommuner och övriga aktörer.

En del av de professionella museerna beviljas förhöjd statsandel på grund av regionala eller riksomfattande uppgifter. Uppgifterna anges i statsrådets förordning om museer (1192/2005). Finland har ett nätverk av 22 landskapsmuseer och 16 regionala konstmuseer med uppgift att främja och leda verksamheten i de kulturhistoriska museerna och konstmuseerna samt ut-

veckla museisamarbetet i sin egen region. Museerna upprätthålls i huvudsak av kommunerna även om verksamheten sträcker sig över kommungränserna till landskapet. Museerna är sakkunniga och samarbetspartners i frågor som gäller kulturarvet i den egna regionen. Museerna förhandlar med jämna mellanrum med Museiverket om prioriteringar och mål för den regionala verksamheten.

Museiverket har överfört expert- och myndighetsuppgifter inom skyddet av kulturarvet till vissa landskapsmuseer. Avtalen ingår enligt museets resurser och omfattar byggnadsarv och arkeologi, och flera museer styr också reparationsbyggande och restaurering. I enlighet med avtalet ansvarar Samemuseet Siida för sakkunniguppgifterna i fråga om skyddet av kulturmiljön i samregionen. Museet är samernas nationalmuseum i Finland och ett riksomfattande specialmuseum.

Enligt 1 § i lagen om Riksarkivet för säkerställande av att handlingar som hör till det nationella kulturarvet och uppgifterna i dem bevaras varaktigt och hålls tillgängliga samt för att främja användningen av dem finns Riksarkivet. Riksarkivet är ett ämbetsverk inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som har hela landet som sitt verksamhetsfält.

Riksarkivet har till uppgift att bl.a. säkerställa att myndighetshandlingar som hör till det nationella kulturarvet och uppgifterna i dem bevaras, främja tillgängligheten till och användningen av varaktigt förvarade handlingar och uppgifter i dem samt att främja användningen av dem i forskningssyfte, främja bevarandet av privata handlingar som hör till det nationella kulturarvet och av uppgifterna i dem och att anskaffa sådana material för varaktig förvaring och att delta i utvecklandet av den privata arkivverksamheten i samarbete med dem som bedriver privat arkivverksamhet.

Nationalbiblioteket har till uppgift att i enlighet med universitetslagen (558/2009) på sitt område svara för att det nationella kulturarvet tas till vara, bevaras och hålls tillgängligt. Nationalbiblioteket utvecklar och erbjuder dessutom nationella tjänster för universitetsbiblioteken, de allmänna biblioteken, yrkeshögskolornas bibliotek och specialbiblioteken samt främjar det inhemska och internationella samarbetet på biblioteksområdet.

Nationalbiblioteken ansvarar tillsammans med Nationella audiovisuella institutet för de uppgifter som anges i lagen om deponering och förvaring av kulturmaterial (1433/2007). Genom friexemplarsverksamheten tar Nationalbiblioteket i samarbete med aktörerna inom publikationsbranschen till vara all inhemsk publikationsproduktion så att den kan användas av forskare och andra som behöver den. Nationella audiovisuella institutet har till uppgift att deponera televisions- och radioprogram. Det urval av televisions- och radioprogram som deponeras ska vara representativt och mångsidigt och tillgängligt för publiken vid flera olika tidpunkter.

Inom kulturarvsområdet finns också privaträttsliga organisationer som t.ex. Finlands Hembygdsförbund, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura och Finlands avdelning inom ICOMOS. Enligt Finlands Hembygdsförbunds utredning ” Kansalaisyhteiskunta kulttuuriympäristötyössä ” (2017) är det hundratals föreningar som bedriver sådan verksamhet som anknyter till kulturmiljöer. I verksamheten deltar tiotusentals aktiva medborgare. Utredningen innehåller också organisationernas åsikter om hurdan stöd regeringen borde ge frivilligarbetet.

2.5 Bedömning av nuläget

Finlands nationella lagstiftning uppfyller kraven i konventionens bestämmelser. Därför behöver lagstiftningen inte ändras omedelbart. Bestämmelserna i konventionen kan dock genomföras mer effektivt om man i lagstiftningen tar in sådana förpliktande eller frivilliga arrangemang som skapar nya möjligheter för människorna att påverka.

Behovet att göra ändringar gäller främst den äldsta lagstiftningen, särskilt lagen om fornminnen. Den är över 50 år gammal, och man har inte lyckats anpassa den till fullo till förändringarna i samhället och ändringarna i de internationella förpliktelserna. Sådana ändringar i lagen om fornminnen som beaktar bestämmelserna i konventionen är dock under planering.

Genom att man sätter i kraft konventionen i Finland visar man att man understöder målen i Farokonventionen. Konventionen betonar kulturarvets betydelse som resurs för den ekonomiskt och samhälleligt hållbara utvecklingen. Denna tolkning motsvarar Finlands nuvarande kulturarvspolitik samt myndigheternas verksamhet på kulturarvsområdet. Genomförandet av konventionen bidrar till att forma en nationell kulturarvspolitik och ett europeiskt samarbete där man i högre grad utgår från medborgarna och samfunden.

Konventionen uppmuntrar till att utveckla den offentliga sektorns ansvar för kulturarvet. För närvarande har t.ex. Museiverket avtalat med landskapsmuseerna om skötseln av sakkunniguppgifter som gäller kulturmiljön. På så sätt är det regionerna som sköter en del av kulturmiljöuppgifterna i stället för centralförvaltningen. Beslutsfattandet i fråga om reparationsunderstöden till föreningshus har undervisnings- och kulturministeriet delegerat till Finlands Hembygdsförbund.

I Finland har man utvecklat många verksamhetsmodeller som stöder individens och samfundens delaktighet i frågor som gäller kulturarvet. Samfunden har en viktig roll i identifierandet och definierandet av de immateriella kulturarven. Genomförandet av Unescos konvention i Finland sker genom nätverk, där det centrala är forumen för levande traditioner. Här kan samfunden presentera egna immateriella kulturarv i en öppen wiki-förteckning. Förteckningen fungerar också som en grund för uppförandet av den nationella förteckning som krävs enligt konventionen.

Det finns vissa medlemsländer i Europarådet som tillsvidare inte har godkänt konventionen, och det är möjligt att de inte kommer att godkänna konventionen. Att underlåta att godkänna den har motiverats med att konventionens bestämmelser redan verkställs genom landets lagstiftning. Dessutom har vissa länder eventuellt egna nationella intressen som de vill skydda mot extern påverkan. Dessa länders inställning kan dock komma att förändras. Om Finland inte godkänner konventionen, kommer Finlands ställning inte att vara avvikande i förhållande till andra medlemsländer i Europarådet, men det betyder att Finland inte har möjlighet att påverka det samarbete, informationsutbyte och utvecklande av verksamheten som följer av konventionen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

De centrala målen i Farokonventionen är att stärka kopplingen mellan kulturarvet, livskvaliteten, identiteten och den hållbara utvecklingen i samhället. I konventionen betonas kulturarvets betydelse som resurs samt kulturarvets mångfald och dess betydelse som resurs för den hållbara ekonomiska utvecklingen.

Konventionen bygger på deklarationen om de mänskliga rättigheterna där rätten till kulturarv ingår i de kulturella rättigheterna. En av konventionens centrala principer är att alla, ensamma eller kollektivt, ska ha rätt att dra fördel av kulturarvet och att berika det med sin egen insats. Rätten inbegriper en skyldighet att respektera andras kulturarv.

Genom konventionens strävar man efter att stärka det civila samhället och demokratin genom att betona människornas rätt att själva definiera vilka kulturarv som är viktiga. Syftet är att öka de individuella och kollektiva möjligheterna att i samarbete med den offentliga förvaltningen påverka de frågor som gäller kulturarvet.

Propositionens målsättning är att riksdagen ska godkänna konventionen om kulturarvets värde för samhället. Propositionen innehåller även ett förslag till en blankettlag med vilken de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen ska genomföras.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga betydande konsekvenser för statsbudgeten eller den offentliga ekonomin. När de eventuella ändringarna i myndigheternas förfaringssätt som följer av ikraftsättandet av konventionen ordnas, kan man för att bemästra de ekonomiska konsekvenserna ändra prioriteringarna i verksamheten och fördela ändringarna på flera år. På lång sikt kan konventionen inverka t.ex. på uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna och den tredje sektorn i och med att uppgifter kan delegeras bl.a. till frivilligorganisationer. Detta väntas få en positiv effekt på kostnaderna inom den offentliga sektorn.

Även om propositionen inte har några direkta och betydande konsekvenser för den offentliga ekonomin, krävs det att staten och kommunerna reserverar anslag för att kunna inleda genomförandet av konventionen. I konventionen betonas kulturarvets värde såsom en resurs för den hållbara ekonomiska utvecklingen, vilket innebär ekonomiska möjligheter. Kulturarvet kan användas på ett hållbart sätt och så att dess värden beaktas.

Genomförandet av konventionen beräknas främja sådana näringar som kan utnyttja kulturarvet. Den regionala dragkraften innefattar t.ex. kulturturismen, som har en främjande effekt på både ekonomin och sysselsättningen. Kulturarvsobjekten, som bl.a. består av museer, världsarvsobjekt och kulturhistoriska miljöer av stort värde, är viktiga resmål inom kulturturismen. Kulturarvsobjektets inverkan på turistnäringens ekonomi på lokal nivå är många gånger större än kostnaderna för själva objektet. Även värden av kulturarvet främjar sysselsättningen. Till exempel genom att återanvända lokaler kan kulturarvet även utnyttjas i enlighet med principen om hållbar utveckling.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen har inga omedelbara konsekvenser för organisation eller personal. Uppnåendet av målen i konventionen medför på lång sikt nya prioriteringar inom myndigheternas uppgifter och förfaringssätt samt samarbete över sektorsgränserna. Konventionen uppmanar parterna att utveckla sådana rättsliga, ekonomiska och professionella ramar som möjliggör samverkan mellan myndigheter, ägare, företag och frivilligorganisationer. Myndigheterna borde t.ex. utveckla medborgarnas möjligheter att påverka och delta i bevarandet av kulturarvet och i det beslutsfattande som gäller det.

Tolkningen av part i konventionens bestämmelser är avsevärt vidare än vad som i regel har föreskrivits i den nationella lagstiftningen eller iakttagits i rättspraxis. Således skapar konventionen förändringstryck med avseende på t.ex. speciallagstiftningen om kulturmiljön. Även om konventionen inte direkt kräver ändringar av lagstiftningen, inverkar den på beredningen av nya föreskrifter och på tolkningen av de gällande föreskrifterna.

Parterna i konventionen förbinder sig till ett europeiskt samarbete i fråga om kulturarv och till utbyte av information. Detta ingår normalt i de internationella arbetsuppgifterna vid undervisnings- och kulturministeriet och vid de inrättningar och ämbetsverk som är underställda dem, och således inverkar detta inte avsevärt på organisationerna eller personalen.

4.3 Konsekvenser för miljön

För miljön och kulturarvet får konventionen positiva och i huvudsak indirekta konsekvenser, och konsekvenserna kommer att vara långsiktiga. I konventionen betonas kulturarvets värde för samhället och att man samtidigt som man bevarar det ska se det som en del av livsmiljön och livskvaliteten. På en allmän nivå förpliktar konventionen parterna att utnyttja kulturarvet genom att integrera olika grepp inom miljöplaneringen, att sträva efter en balans mellan de olika miljösynpunkterna och att främja kvalitativ planering som beaktar de kulturella värdena. Den i konventionen avsedda rätten att individuellt och kollektivt dra fördel av kulturarvet utvecklar människornas färdigheter att förbättra sin livsmiljö och delta i berikandet av den. Sättandet i kraft av konventionen stöder således de grundläggande fri- och rättigheter som gäller miljön.

4.4 Sociala konsekvenser

Propositionen får positiva sociala konsekvenser. Syftet med konventionen är att lyfta fram kulturarvets värde för samhället och stödja socialt hållbar utveckling.

Kulturarvet bidrar till att stärka livskvaliteten för människorna och samfunden. Det ökar också den sociala samhörigheten i och med att ansvarskänslan för den egna livsmiljön stärks. Kulturarvet är också en resurs som främjar fredlig samlevnad och förebygger konflikter. Sättandet i kraft av konventionen ökar trivseln i människornas bostadsområden och främjar den kulturella identiteten och dragkraften i området.

Sättandet i kraft av konventionen ökar medborgarnas långsiktiga påverkningsmöjligheter i frågor som gäller kulturarvet. Konventionen uppmanar samfund att arbeta för det gemensamma kulturarvet. Detta främjar å andra sidan ett civilt samhälle där människorna har möjlighet att själva definiera vilka kulturarv som är viktiga. De samfund som arbetar för bevarandet av kulturarvet, dvs. kulturarvssamhörigheterna, är ett av konventionens nyskapande element.

4.5 Konsekvenser för jämställdheten och jämlikheten

Sättandet i kraft av konventionen bidrar till att förbättra alla människors möjligheter att delta i definierandet av kulturarv och beredningen och beslutsfattandet i fråga om detta. Detta ökar jämställdheten och jämlikheten i samhället.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen i Europarådet

Konventionen baserar sig på Europarådets arbete för att främja kulturarv, identitet och mångfald. Grunden för konventionen ligger i det faktum att kulturarv har förstörts vid Europas inre konflikter. Vid det möte som hölls 2001 för de ministrar som ansvarar för kulturarv gavs den dåvarande kulturarvskommittén (CC-PAT) till uppgift att sammanställa ett utkast till tilläggsprotokoll till utvalda delar av Granada-Valletta-konventionen. Målet var principen om att olika uttrycksformer för kulturarv som har uppkommit i ett visst område genom tiderna ska värnas om och stärkas, oberoende av områdets aktuella politiska läge. Man ville också införa en övervakningsmekanism för eventuella problemsituationer.

Vid de inledande utredningarna konstaterade man dock att protokollen inte är tillräckligt omfattande för att dessa mål ska kunna uppnås. Trots en sammanslagning av de två konventionerna, skulle de enligt den gällande definitionen ändå inte täcka alla delar av kulturarvet, sär-

skilt inte de som gäller den immateriella dimensionen. Av denna bedömning följde strävan efter ett nytt lagstiftningsmässigt instrument som skulle gälla kulturarvet som helhet och särskilt utgå från globaliseringen och det nya politiska läget i Europa. Avsikten var att i större utsträckning även uppmärksamma världen utanför Europa, där kulturens och kulturarvets centrala ställning inom olika livsområden var på god väg att bli allmänt erkänd.

I januari 2003 godkände ministerkommittén den arbetsbeskrivning som utarbetats av experter inom Europarådets kulturarvskommitté (CD-PAT). Kommitténs uppgift var att bistå vid utarbetandet av ramkonventionen om kulturarvets betydelse som resurs för utvecklingen. Den utvalda expertkommittén beaktade i sitt arbete de förslag som andra kommittéer som hade behandlat dessa frågor lade fram vid mötena i Strasbourg år 2003 och 2004. CD-PAT-arbetsgruppen gjorde de slutliga ändringarna i konventionen på basis av förslagen från sessionen i oktober 2004.

Ramkonventionen om kulturarvets värde för samhället öppnades för undertecknande av Europarådets medlemsländer i Faro i Portugal den 27 oktober 2005.

Arbetet för att sätta i kraft konventionen i Finland inleddes år 2014. För detta gav undervisnings- och kulturministeriet Museiverket i uppdrag att göra en bakgrundsutredning som Museiverket sedan genomförde i samarbete med Finlands Hembygdsförbund. I utredningen kartlade man de utvecklingsbehov inom kulturarvsarbetet som är viktiga för att målen för Faro-konventionen ska kunna uppnås i Finland. Vid utredningsarbetet strävade man i enlighet med konventionens anda efter att öka medborgarnas delaktighet.

5.2 Nationell beredning

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Museiverket. Utlåtanden om propositionen har begärts.

Utlåtanden lämnades av Ålands landskapsregeringen, finansministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, Landskapet Åland, Museiverket, Forststyrelsen, Centret för konstfrämjande, Riksarkivet, Samitinget, Sydkaarelens förbund, Tavastlands förbund, Mellersta Finlands förbund, Lapplands förbund, Birkalands förbund, Norra Österbottens förbund, Österbottens Förbund, Kommunförbundet, Nylands förbund, Östra Finlands regionförvaltningsverk, Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Södra Österbotten och Nyland samt Tammerfors stad, Åbo stad, Finlands kommunförbund ry, Suomen Museoliitto ry och Finlands Hembygdsförening rf. Följande instanser meddelade att de inte har behov att yttra sig: Egentliga Finlands förbund, Norra Savolax förbund- Landskapsförbund och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten.

Finlands anslutning till konventionen understöddes i utlåtandena. I vissa utlåtanden begärde man en precisering av de indirekta ekonomiska konsekvenserna. Eftersom konventionen inte förutsätter några omedelbara och konkreta ändringar av lagstiftningen, kan konsekvenserna inte bedömas i detta skede. Konsekvensbedömningen kan göras först i det skede då den materiella lagstiftningen ändras i enlighet med konventionen och då man vet hur uppgifter, faktorer eller förfaranden förändras.

I utlåtandena föreslogs korrigeringar med anledning av ändringarna av lagstiftningen för remissinstansernas områden. Hänvisningarna till den gällande lagstiftningen har uppdaterats. Dessutom har man kompletterat beskrivningen av remissinstansens verksamhet i fråga om sådant som gäller kulturarv.

RP 87/2017 rd

Justitieministeriet och utrikesministeriet lade fram flera juridiska korrigeringsförslag gällande motiveringen, och dessa har beaktats. Motiveringsavsnitten om de artiklar som hör till området för propositionens lagstiftning har kompletterats och vissa hänvisningar till gällande lagstiftning korrigerats. Riksarkivet påpekade att motiveringen till propositionen betonar kulturmiljön.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen är inte direkt beroende av regionförvaltningsreformen. Regionförvaltningsreformen inverkar dock indirekt på förslaget. Andringarna i behörigheterna för myndigheterna eller de instanser som sköter offentliga förvaltningsuppgifter kommer att innebära att den behöriga myndigheten ska iaktta bestämmelserna i denna konvention.

DETALJMOTIVERING

1 Konventionens innehåll och dess förhållande till Finlands lagstiftning

Konventionen är till sin rättsliga karaktär en ramkonvention, eftersom det uttryckligen sägs att den inte innehåller några rättigheter som kan återopas. Under denna rubrik bedöms huruvida artiklarna hör till området för lagstiftningen.

I inledningen ges en kort presentation av konventionens teman och kontext. I konventionen hänvisas till Europarådets ideal och principer, vilket anknyter kulturarvet till Europarådets allmänna mål. I det andra stycket betonas kulturarvets mänskliga värde och uppgift samt hur viktigt det är att i ett föränderligt samhälle definiera själva begreppet kulturarv.

Det tredje stycket betonar kulturarvets värde för den hållbara utvecklingen och påminner om att respekten för mångfald och för identiteten är en viktig del av den hållbara utvecklingen. I det fjärde stycket presenteras en av konventionens viktigaste principer, nämligen rätten till kulturarvet. Det kreativa elementet i konventionen bygger uttryckligen på denna rätt och dess följder.

I det femte stycket konstateras det att kulturarvet är allas gemensamt, och att det därför behövs ett så omfattande demokratiskt deltagande och kulturellt medborgarskap som möjligt. Det sjätte stycket betonar vikten av utbildning och att kulturarvet kan användas för att främja fred, dialog och förståelse mellan olika kulturer och religioner samt förebygga konflikter.

I det sjunde stycket presenteras andra instrument med nära anknytning till konventionens teman. I och med att målet i fråga om kulturarvets stora och betydande värde för de olika livs-områdena uppfylls, behövs det allt fler instrument från olika områden. Konventionen ersätter inte de tidigare instrumenten, utan utvidgar deras samhälleliga tillämpningsområde. I det åttonde stycket konstaterar man att det behövs åtgärder som omfattar hela Europa för att kunna uppnå målen. Genom övervakningsmekanismerna säkerställer man att kopplingen mellan de mänskliga rättigheterna och kulturarvsvärdena i det europeiska samhället behålls när konventionens bestämmelser tillämpas i praktiken.

I inledningen behandlas de grundläggande principer som är gemensamma för Europarådets verksamhet och konventioner. Dessa är allmänt erkända även i Finland och överensstämmer med Finlands lagstiftning.

Artikel 1. Konventionens syfte. Enligt artikel 1 a ska man erkänna att rättigheter gällande kulturarv är en viktig del av den rätt att delta i det kulturella livet som definieras i den allmänna deklarationen om de mänskliga rättigheterna. I artikel 1 b erkänner man det individuella och kollektiva ansvaret för kulturarvet. I artikel 1 c betonas att målet för bevarandet av kulturarvet och dess hållbara användning är mänsklig utveckling och förbättrad livskvalitet. Enligt artikel 1 d ska parterna i konventionen vidta nödvändiga åtgärder för att tillämpa bestämmelserna i konventionen gällande kulturarvets roll i byggandet av ett fredligt och demokratiskt samhälle och för att främja hållbar utveckling och kulturell mångfald samt för större synergi vad gäller kompetenser mellan de olika offentliga, institutionella och privata aktörer som berörs.

Grundlagen garanterar att målen i artikeln kan uppnås i Finland. Inga ändringar i den gällande lagstiftningen behöver göras.

Artikel 2. Definitioner. Med kulturarv avses i denna konvention en grupp resurser som ärvts från det förflutna och som människor ser som, oberoende av äganderätt, en återspeglning och ett uttryck för deras egna, ständigt föränderliga värderingar, övertygelser, kunskap och tradit-

ioner. Detta innefattar alla delar av miljön som uppkommit som resultat av interaktionen mellan människor och platser genom tiderna. Med kulturarvssamhörighet avses personer som värderar vissa specifika aspekter av ett kulturarv, som de vill bevara och förmedla vidare till framtida generationer inom ramverket för offentliga åtgärder.

Definitionerna i artikeln finns inte i Finlands nationella lagstiftning, utan begreppen bygger på praxis. I fråga om denna konvention träder definitionerna i kraft i Finland som lag. Definitionerna kan dock inverka på tolkningen av annan lagstiftning så att definitionerna av begreppen i fråga utvidgas, om det inte finns definitioner som exkluderar dessa begrepp i annan lagstiftning. Definitionerna förutsätter dock inga ändringar i lagstiftningen och bedöms inte heller stå i strid med utvecklandet av den kommande lagstiftningen.

Artikel 3. *Europas gemensamma kulturarv.* Parterna har avtalat om att främja en definition av begreppet Europas gemensamma kulturarv, som består av alla former av kulturarv i Europa som tillsammans utgör en delad källa för hågkomst, förståelse, identitet, sammanhållning och kreativitet, och av de ideal, principer och värderingar, som härstammar från erfarenhet som erhållits genom samhälleliga framsteg och från tidigare konflikter, och som främjar utvecklingen av ett fredligt och stabilt samhälle, grundat på respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och lagstyre.

De principer som anges i artikeln verkställs i Finlands nationella lagstiftning. Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras, eftersom principerna endast styr den kommande beredningen.

Artikel 4. *Rättigheter och skyldigheter gällande kulturarv.* Enligt artikel 4 a ska parterna erkänna att alla, ensamma eller kollektivt, har rätt att dra fördel av kulturarvet och att berika det med sin egen insats. Enligt artikel 4 b är alla, ensamma eller kollektivt, förpliktade att respektera andras kulturarv i samma mån som sitt eget, och därmed Europas gemensamma kulturarv. Enligt artikel 4 c begränsas rätten till kulturarv enbart i den utsträckning som det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att värna om det allmänna intresset och om andras rättigheter och friheter.

Bestämmelserna i artikeln verkställs i Finlands nationella lagstiftning. Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras.

Artikel 5. *Lagstiftning och politiska styrmedel inom kulturarvsområdet.* Artikeln behandlar den politiska verksamhet med vilken rätten till kulturarvet kan tryggas. Det första stycket nämner erkännandet av det allmänna intresset som anknyter till olika kulturarvselement. Efter erkännandet följer processerna för identifierandet och tolkningen av kulturarvet. Efter detta kopplas respekten för kulturarvet till utvecklingen, i vilken var och en kan delta.

Enligt artikel 5 a ska parterna i konventionen erkänna det allmänna intresset som anknyter till olika kulturarvselement som har stor betydelse för samhället. Enligt artikel 5 b ska parterna främja värdet av kulturarvet genom att identifiera, studera, tolka, värna om, bevara och presentera det. Enligt artikel 5 c ska parterna försäkra, inom parternas individuella sammanhang, att bestämmelser om rätten till kulturarv enligt artikel 4 existerar i lagstiftningen. Enligt artikel 5 d ska parterna gynna uppkomsten av ett ekonomiskt och socialt klimat som stöder deltagande i aktiviteter kring kulturarv. Enligt 5 e ska parterna främja skyddet av kulturarv som en central faktor i de ömsesidigt stödda målen hållbar utveckling, kulturell mångfald och samtida kreativitet. Enligt artikel 5 f ska parterna erkänna värdet av kulturarv inom parternas territoriella jurisdiktion, oberoende av dess ursprung. Enligt artikel 5 g ska parterna formulera integrerade strategier som underlättar verkställandet av bestämmelserna i denna konvention.

Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras. Bestämmelserna i artikeln inverkar på styrningen och planeringen av frågor som gäller kulturarv.

Artikel 6. Konventionens rättsliga effekter. Enligt artikel 6 a får inga bestämmelser i denna konvention tolkas på ett sätt som begränsar eller underminerar de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheter som garanteras av internationella instrument, i synnerhet den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (FördrS 18 och 19/1990; sådan den lyder med ändringarna FördrS 71 och 72/1994, FördrS85 och 86/1998, FördrS 8 och 9/2005, FördrS 6 och 7/2005 samt FördrS 50 och 51/2010; nedan Europarådets människorättskonvention). Bestämmelserna i artikeln ska tolkas med tanke på de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Förenta nationernas allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna nämns före Europarådets människorättskonvention därför att ramkonventionen utgår särskilt från artikel 27 i deklARATIONEN och för att det i Europarådets människorättskonvention eller Europeiska sociala stadgan (FördrS 43 och 44/1991) inte finns någon motsvarande artikel.

Enligt artikel 6 b får bestämmelserna i denna konvention inte tolkas på ett sätt som påverkar bestämmelser som är mer fördelaktiga gällande kulturarv och miljön och som finns i andra nationella eller internationella rättsliga instrument. Det viktiga vid tolkningen är förbudet mot försämring. Konventionens bestämmelser får dock inte åsidosätta andra nationella eller internationella förbindelser eller avtal eller verkningar av andra åtgärder, om dessa gällande kulturarvet är mer fördelaktiga än bestämmelserna i denna konvention. Det avgörande vid bedömningen är huruvida målen för denna konvention främjas. Således begränsar eller hindrar konventionen inte utvecklande av nya åtgärder.

Enligt artikel 6 c får bestämmelserna i denna konvention inte tolkas på ett sätt som skapar verkställbara rättigheter. Vid beredningen av konventionen ansåg man att det behövs betonas att konventionen inte skapar några verkställbara rättigheter i fråga om konventionens innehåll. Rättigheterna skapas endast genom nationella lagstiftningsåtgärder. Detta kan begränsa tolkningen av konventionen avsevärt.

Artikeln innehåller bestämmelser om hur konventionens bestämmelser, andra internationella och övernationella rättsliga instrument eller bestämmelser samt nationell lagstiftning ska tolkas sinsemellan. Bestämmelserna i artikeln minskar avsevärt eventuella motstridigheter.

Del II. Kulturarvets bidrag till samhället och människors utveckling.

Artikel 7. Kulturarvet och dialog. I artikeln granskas interaktionen och förhållandet mellan individ och samfund. I artikeln definieras fyra ansvarsområden genom vilka man kan säkerställa att kulturarvet främjar ömsesidig förståelse och solidaritet mellan de olika samfunden i Europa. Vid finländska universitet, högskolor och forskningsinstitut bedrivs kulturarvsforskning som kan bidra till förståelsen av och kännedomen om kulturarvens mångfald. Kulturarvsfostran är en del av uppgiftsområdet t.ex. i finländska museer, skolor och andra institut inom utbildning och fostran. Dessa bidrar till att skapa en grund för tillämpningen av olika begrepp gällande kulturarv.

Enligt artikel 7 a ska parterna förbinda sig, genom offentliga myndigheter och andra behöriga organ, att uppmuntra till reflektioner gällande etik och hur kulturarv presenteras, och även till respekt för en mångfald av olika tolkningar av kulturarvet. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den gällande lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 7 b ska parterna förbinda sig, genom offentliga myndigheter och andra behöriga organ, att upprätta processer för förlikning för att på ett rättvist sätt handskas med situationer där olika samfund tillämpar motsägelsefulla värderingar på samma kulturarv. Denna bestämmelse förutsätter inga omedelbara ändringar i lagstiftningen, eftersom lagstiftningen innehåller bestämmelser om hörande och ändringssökande. Ett mera effektivt verkställande av parternas rättigheter kräver dock ändringar av de bestämmelser som gäller part och ändringssökande. En part som vårdar ett kulturarv är troligtvis inte part enligt den gällande lagstiftningen, vilket betyder att denna inte har rätt att söka ändring. Det allmänna utvecklingsmålet för förvaltningen, som gäller att förenkla och försnabba behandlingen av ärenden, står i strid med denna bestämmelse.

Enligt artikel 7 c ska parterna förbinda sig, genom offentliga myndigheter och andra behöriga organ, att utveckla kunskap om kulturarv som en resurs för att främja fredlig samlevnad genom att främja tillit och ömsesidig förståelse med avsikt att lösa och förhindra konflikter. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den gällande lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 7 d ska parterna förbinda sig, genom offentliga myndigheter och andra behöriga organ, att integrera de grepp som nämns ovan i punkterna 7 a-c i samtliga aspekter av livslångt lärande och utbildning. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den gällande lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Artikel 8. Miljö, kulturarv och livskvalitet. I artikeln granskas miljön med tanke på kulturarvsaspekterna för att berika den regionala sammanhållningen samt livskvaliteten.

Enligt artikel 8 a ska parterna förbinda sig att använda alla kulturarvsaspekter i den kulturella miljön för att berika ekonomisk, politisk, social och kulturell utveckling och processerna för markanvändningsplanering, och tillgripa konsekvensbedömningar för kulturarvet och vid behov uppta lindrande strategier. Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom den innehåller en ändamålsenlighetsbedömning i fråga om nödvändigheten med den och eftersom den gäller styrningen och planeringen av verksamheten.

Enligt artikel 8 b ska parterna förbinda sig att använda alla kulturarvsaspekter i den kulturella miljön för att främja ett integrerat sätt att ta sig an politiken kring kulturell, biologisk, geologisk och landskapsdiversitet med avsikt att uppnå en balans mellan dessa olika element. Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, eftersom grundprincipen i den nationella lagstiftningen och i myndighetsverksamheten går ut på att väga olika intressen mot varandra inom ramen för prövningsrätten.

Enligt artikel 8 c ska parterna förbinda sig att använda alla kulturarvsaspekter i den kulturella miljön för att förstärka social sammanhållning genom att främja känslan av delat ansvar för platser där människor bor. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 8 d ska parterna förbinda sig att använda alla kulturarvsaspekter i den kulturella miljön för att förbättra kvaliteten för alla moderna tillägg i miljön utan att äventyra miljöns kulturella värde. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Artikel 9. Hållbar användning av kulturarvet. I artikel 9 länkas de dimensioner som behandlas i artiklarna 1—8 samman i principen för hållbart förvaltande av kulturarvet.

Enligt artikel 9 a förbinder sig parterna i syfte att bevara kulturarvet att främja respekt för kulturarvets integritet genom att säkerställa att det i beslut om förändringar även ingår en förståelse om de kulturella värderingarna som berörs. Denna integritet ska inte förstås som något statiskt. Den inbegriper att i mån av möjlighet tolka, respektera och stärka de mångdimensionella värderingar som har bidragit till kulturarvets autenticitet och identitet, även om värderingarna är kontroversiella. Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 9 b ska parterna, för att bevara kulturarvet, förbinda sig att definiera och främja principer för hållbart förvaltande av kulturarvet och att uppmuntra bevarande av kulturarvet. Stärkandet av värdet är en invecklad process där det behövs forskning, diskussion, information och utbildning. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 9 c ska parterna, för att bevara kulturarvet, förbinda sig att säkerställa att alla allmänna tekniska regelverk tar hänsyn till de specifika kraven att bevara kulturarvet. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 9 d ska parterna, för att bevara kulturarvet, förbinda sig att främja användningen av traditionella material, tekniker och färdigheter och att utforska deras användningspotential i moderna sammanhang. Traditioner är djupt inrotade sedvänjor som består av kunskap och färdigheter och som uttrycker förståelsen av olika material, miljön och människans behov. Sambanden mellan kunskapen, olika tekniker och praktiken ska upprätthållas och utvecklas så långt som möjligt. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Enligt artikel 9 e ska parterna, för att bevara kulturarvet, förbinda sig att främja högkvalitativt arbete genom system för yrkeskvalifikation och ackreditering för individer, företag och institutioner. Parterna har goda möjligheter att skapa nya metoder och övervaka kvaliteten både genom utbildning och genom deras anskaffning av varor och tjänster. Ansvaret för system för erkännande av yrkeskvalifikationer kan i praktiken skötas t.ex. av läroanstalter eller privata aktörer. Ett officiellt skött kvalifikationssystem skulle eventuellt kräva lagstiftningsmässiga åtgärder. Om behörighetsvillkor för tjänster finns det redan separata bestämmelser som uppfyller kraven i artikeln.

Artikel 10. Kulturarvet och ekonomi. Artikel 10 länkar samman kulturarvets olika dimensioner med de ekonomiska aspekterna. När begreppet definieras på detta sätt är den mångdimensionell på samma sätt som definitionen av begreppet på värdet.

Enligt artikel 10 a ska parterna, för att kunna dra full nytta av kulturarvets potential som en faktor i hållbar ekonomisk utveckling, förbinda sig att öka medvetenheten om kulturarvet och utnyttja dess ekonomiska potential. Bestämmelsen gäller rätten att erhålla information. En hållbar ekonomisk verksamhet är möjlig när de instanser som utvecklar ett områdes kulturarv har en enig syn på kulturarvet. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om samarbetet.

Enligt artikel 10 b ska parterna, för att kunna dra full nytta av kulturarvets potential som en faktor i hållbar ekonomisk utveckling, förbinda sig att beakta kulturarvets specifika egenart och intressen i det ekonomisk-politiska beslutsfattandet. Utnyttjandet av kulturarvets fulla potential är viktigt för områdets dragkraft. Det ekonomiska förvaltandet får dock inte äventyra själva kulturarvet. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet är beroende av det ekonomiska läget.

Enligt artikel 10 c ska parterna, för att kunna dra full nytta av kulturarvets potential som en faktor i hållbar ekonomisk utveckling, förbinda sig att säkerställa att dessa riktlinjer respekterar kulturarvets integritet utan att äventyra dess inherent värderingar. Enligt definitionen består kulturarvets värde även i annat än värdet utifrån ett visst syfte under en viss tidpunkt. Bevarandet av kulturarvet och erkännandet av dess värde är således viktigt, liksom även respekterandet av övriga samfunds och kommande generationers rättigheter gällande kulturarv. Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Del III. Delat ansvar för kulturarv och allmänhetens deltagande.

Artikel 11. *Anordnandet av allmänhetens ansvar för kulturarvet.* Enligt artikel 11 a ska parterna, vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinda sig att främja ett integrerat och välinformerat sätt att ta sig an förvaltningen av kulturarvet inom de offentliga myndigheternas alla sektorer och nivåer. Integrerandet gäller de offentliga aktörerna på olika nivåer (lokal, regional, nationell) och det gränsöverskridande samarbetet mellan de olika politik- och förvaltningsområdena.

Enligt artikel 11 b ska parterna, vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinda sig att utveckla de juridiska, finansiella och yrkesmässiga ramverk som möjliggör samarbete mellan offentliga myndigheter, experter, ägare, investerare, företag, icke-statliga organisationer och civilsamhället. Trots parternas goda vilja, möter samarbetet ofta på många hinder i praktiken. Hindren kan t.ex. bestå av lagar som begränsar samarbetsformerna, ofördelaktiga beskattningsregler eller avsaknaden av gemensamma yrkeskvalifikationer.

Enligt artikel 11 c ska parterna, vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinda sig att utveckla innovativa metoder för myndigheter att samarbeta med andra aktörer. De offentliga myndigheterna behöver inte bära hela ansvaret för kulturarvet, men de måste förstå sin ställning i egenskap av ledare av samarbetet.

Enligt artikel 11 d ska parterna, vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinda sig att respektera och uppmuntra frivilliga initiativ som kompletterar myndigheternas verksamhet. Frivilliga initiativ ska uppmuntras på så sätt att statens ansvar kvarstår hos staten.

Enligt artikel 11 e ska parterna, vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinda sig att uppmuntra icke-statliga organisationer med anknytning till bevarande av kulturarvet att verka för det allmänna intressets skull. De icke-statliga organisationer som verkar för bevarande av kulturarvet kan effektivt delta i bevakandet av kulturarvets intressen även vid administrativa beredningar eller i domstolsärenden. För att detta ska vara möjligt måste de vara part i ärendet.

Lagstiftningen behöver inte ändras som en följd av punkterna 11 a—d, utan genomförandet av dessa handlar om att styra och planera verksamheten. Artikel 11 e kan medföra ändringsbehov, om de icke-statliga organisationer som verkar för bevarande av kulturarvet får en parts rättigheter enligt lag på motsvarande sätt som föreskrivs om mål i fråga om miljön med stöd av Århuskonventionen. I Århuskonventionen är begreppet part vidare än i 11§ i förvaltningslagen. En av de viktigaste rättigheterna som en part har är rätten att söka ändring, vilken innebär att man effektivt kan ingripa i myndigheternas avgöranden.

Enligt 191 § 2 mom. I markanvändnings- och bygglagen har en registrerad lokal eller regional sammanslutning, utöver vad som särskilt bestäms om ändringssökande, i ärenden som hör till dess verksamhetsområde och inom det geografiska område där sammanslutningen är verksam rätt att överklaga vissa beslut. Motsvarande rätt tillkommer också en riksomfattande sammanslutning i vissa riksomfattande mål. Enligt 193 § 1 mom. 6 punkten i den lagen tillkommer be-

svärsrätt i fråga om vissa beslut en sådan registrerad förening vars syfte är att främja natur- eller miljövärd eller skydd av kulturarv eller att annars påverka livsmiljöns kvalitet. Enligt 61 § 3 mom. i naturvårdslagen ska besvärsrätt även föreligga för sådana registrerade lokala och regionala samfund i vissa ärenden, om syftet är att främja naturvärden eller miljövärden.

Sådana här bestämmelser som utvidgar besvärsrätten skulle kunna tas in i t.ex. lagen om fornminnen vad gäller registrerade kulturarvsföreningar. Omedelbara ändringar i den gällande lagstiftningen behöver dock inte göras. Effektiviteten i frivilligorganisationernas verksamhet förverkligas då inte.

Artikel 12. Tillgång till kulturarvet och demokratiskt deltagande. Enligt artikel 12 a förbinder sig parterna att uppmuntra alla att delta i processen att identifiera, studera, tolka, värna om, bevara och presentera kulturarvet och att allmänt reflektera och debattera om de möjligheter och utmaningar som kulturarvet representerar. I bestämmelsen betonas vikten av att allmänheten ska ha möjlighet att delta i processen för bedömningen av kulturarvet och att dialogen ska vara öppen när man definierar de nationella tyngdpunktsområdena i fråga om kulturarvet och dess hållbara användning.

Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen. I grundlagens 2 § 2 mom. föreskrivs det att den enskilde har rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling. I 20 § i grundlagen föreskrivs det att var och en bär ansvar för kulturarvet, och att det allmänna ska verka för att alla har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Grundlagen har redan beaktats vid stiftandet av de andra lagarna.

Enligt artikel 12 b ska parterna förbinda sig att ta i beaktande de värden som varje kulturarvs-samhörighet förknippar med det kulturarv som den identifierar sig med. Syftet med bestämmelsen är att påminna parterna om att alla synvinklar bör utredas och beaktas innan beslut fattas. Parterna behöver inte uppfylla alla önskemål, men de måste beakta dem på ett jämnt sätt innan beslut fattas och tyngdpunkterna för verksamheten definieras.

Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen. Förvaltningslagen och bestämmelserna i de kompletterande speciallagar som gäller förfarandena för hörande är tillräckliga för att kraven i artikeln ska uppfyllas.

Enligt artikel 12 c ska parterna förbinda sig att erkänna frivilligorganisationernas roll både som partners i olika aktiviteter och som givare av konstruktiv kritik gällande kulturarvspolitiken som förs. I detta sammanhang har frivilligorganisationerna en nyckelroll, eftersom t.ex. marginaliserade grupper kan uppleva att det är lättare att kontakta dem än myndigheterna.

Denna bestämmelse kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, förutsatt att verksamheten inte är rättsligt bindande. Om bedömningen hör till en av de offentliga förvaltningsuppgifterna, bör det föreskrivas i lag om den.

Enligt artikel 12 d ska parterna förbinda sig att vidta åtgärder som underlättar tillgången till kulturarvet, särskilt bland unga och de som har det sämst i samhället, med avsikten att öka på medvetenheten om kulturarvets värde, nödvändigheten att underhålla och bevara det, samt de fördelar som kulturarvet kan ge. För att inkludera alla synpunkter, behöver man eventuellt uppmuntra vissa grupper att överväga och utveckla sina åsikter. Vissa grupper kan uppleva att kulturarvet inte gäller dem, och därför kan det krävas särskilda åtgärder för att inkludera dem i den demokratiska processen.

Bestämmelsen kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen. Genomförandet av bestämmelsen kräver tilläggsresurser.

Artikel 13. Kulturarvet och kunskap. Enligt artikel 13 a ska parterna förbinda sig att underlätta att kulturarvsdimensionen inkluderas på alla utbildningsnivåer; inte nödvändigtvis som ett skilt ämne, men som en givande källa för studier inom andra ämnen. Enligt artikel 13 b ska parterna förbinda sig att förstärka länken mellan undervisning i kulturarv och yrkesinriktad utbildning. Enligt artikel 13 c ska parterna förbinda sig att uppmuntra tvärdisciplinär forskning om kulturarv, kulturarvssamhörigheter, miljön och deras inbördes förhållanden. Enligt artikel 13 d ska parterna förbinda sig att uppmuntra ständig yrkesinriktad utbildning och utbyte av kunskap och färdigheter, både inom och utanför utbildningssystemet.

Artikeln kräver inga ändringar i den nationella lagstiftningen, utan genomförandet handlar om att styra och planera verksamheten.

Artikel 14. Kulturarvet och informationssamhället. Enligt artikel 14 a ska parterna förbinda sig att utveckla användningen av digital teknik för att underlätta tillgången till kulturarv och de fördelar som kan fås av det, genom att uppmuntra till initiativ som främjar högkvalitativt innehåll och som strävar efter att säkerställa språklig och kulturell mångfald i informationssamhället. Enligt artikel 14 b ska parterna förbinda sig att utveckla användningen av digital teknik för att underlätta tillgången till kulturarv och de fördelar som kan fås av det, genom att stödja internationellt kompatibla normer för studier, bevarande, förbättrande och värnandet om kulturarv, och samtidigt bekämpa olaglig handel med kulturell egendom. Enligt artikel 14 c ska parterna förbinda sig att utveckla användningen av digital teknik för att underlätta tillgången till kulturarv och de fördelar som kan fås av det, genom att försöka avlägsna hinder för tillgången till information om kulturarv, särskilt när det är fråga om undervisningsändamål, dock med beaktande av upphovsrätten. Enligt artikel 14 d ska parterna erkänna att skapandet av digitalt material om kulturarvet inte får äventyra bevarandet av det redan existerande kulturarvet.

Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras. Myndigheterna har system som baserar sig på ny teknik, och användningen av ny teknik understöds genom offentlig finansiering. Olaglig handel med kulturegendom bekämpas bland annat genom lagen om begränsning av utförseln av kulturföremål (933/2016).

Del IV. Övervakning och samarbete.

Artikel 15. Parternas förbindelser. Enligt artikel 15 a ska parterna förbinda sig att genom Europarådet utveckla en övervakningsfunktion avseende lagstiftning, politik och praxis kring kulturarv i överensstämmelse med de principer som fastställts i konventionen. Enligt artikel 15 b ska parterna förbinda sig att upprätthålla, utveckla och bidra med data till ett, för allmänheten tillgängligt gemensamt informationssystem. Systemet underlättar utvärderingen av hur varje part fullföljer sina förbindelser under konventionen. Informationssystemet är färdigt utvecklat och Finland har deltagit i finansieringen av det.

Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras. I systemet insamlas, införs eller sparas inga sådana uppgifter som är sekretessbelagda enligt personuppgiftslagen (523/1999) eller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Artikel 16. Övervakningsmekanism. Enligt artikel 16 a ska ministerkommittén i enlighet med artikel 17 i Europarådets stadgar utnämna en relevant kommitté eller ålägga en existerande kommitté att övervaka verkställandet av konventionen. Kommittén beslutar själv om reglerna för sin verksamhet. Den utnämnda kommittén har enligt artikel 16 b som uppgift att fastställa procedurregler enligt behov. Kommittén ska förvalta det gemensamma informationssystem som avses i artikel 15 och därmed upprätthålla en översikt över hur varje förbindelse i konventionen fullföljs. På begäran av en eller fler parter ger kommittén en rådgivande åsikt om

alla slag av frågor kring tolkningen av konventionen, med beaktande av alla Europarådets juridiska instrument. Kommittén ska på en eller flera parter initiativ företa en utvärdering av någon aspekt av deras verkställande av konventionen. Kommittén ska främja den tvärsektorie-lla tillämpningen av konventionen genom att samarbeta med andra kommittéer i Europarådet och genom att delta i andra av Europarådets initiativ samt rapportera om sin verksamhet till ministerkommittén. Experter och övervakare kan delta i kommitténs verksamhet.

Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras, eftersom övervakningsmekanismen inte är förknippad med något rättsligt påföljdssystem, utan handlar om normal organisationsverksamhet inom internationellt samarbete.

Artikel 17. Samarbete i uppföljningsverksamhet. Enligt artikel 17 a ska parterna förbinda sig att samarbeta med varandra och genom Europarådet för att uppfylla målen och principerna i konventionen, särskilt vad gäller att främja erkännandet av Europas gemensamma kulturarv, genom att skapa samsamarbetsstrategier för att bemöta de mål som övervakningsprocessen har gett särskild prioritet. Enligt artikel 17 b ska parterna förbinda sig att samarbeta med varandra och genom Europarådet för att uppfylla målen och principerna i konventionen, särskilt vad gäller att främja erkännandet av Europas gemensamma kulturarv, genom att främja multilaterala och gränsöverskridande aktiviteter och utveckla nätverk för regionalt samarbete för att verkställa dessa strategier. Enligt artikel 17 c ska parterna förbinda sig att samarbeta med varandra och genom Europarådet för att uppfylla målen och principerna i konventionen, särskilt vad gäller att främja erkännandet av Europas gemensamma kulturarv, genom att utveckla, definiera och säkerställa god praxis för alla. Enligt artikel 17 d ska parterna förbinda sig att samarbeta med varandra och genom Europarådet för att uppfylla målen och principerna i konventionen, särskilt vad gäller att främja erkännandet av Europas gemensamma kulturarv, genom att informera allmänheten om målen och verkställandet av konventionen.

Varje part kan, genom ömsesidigt avtal, göra upp finansiella arrangemang för att underlätta internationellt samarbete. De finansiella arrangemangen är frivilliga.

Den gällande lagstiftningen behöver inte ändras.

Del V. Slutord.

Artikel 18. Undertecknande och ikraftträdande. I artikel 18 a konstateras det att konventionen ska vara öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. I artikel 18 b konstateras det att konventionen ska ratificeras eller godkännas. Instrumenten om ratifikation eller godkännande ska deponeras hos Europarådets generalsekreterare. I artikel 18 c konstateras det att konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i föregående stycke. I artikel 18 d konstateras det att i fråga om en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från dagen för deponeringen av instrumentet om ratifikation, godtagande eller godkännande.

Artikelns bestämmelser motsvarar de regelmässiga bestämmelserna om undertecknande och ikraftträdande.

Artikel 19. Anslutning. Enligt artikel 19 a kan, efter det att denna konvention har trätt i kraft, Europarådets ministerkommitté, genom ett beslut som fattas med den majoritet som föreskrivs i artikel 20 d i Europarådets stadga och efter ett enhälligt antagande av representanterna för de fördragsslutande staterna som har rätt att sitta i ministerkommittén, inbjuda varje stat som inte

är medlem av Europarådet eller den Europeiska gemenskapen att ansluta sig. Med avseende på en anslutande stat, eller Europeiska gemenskaperna ifall den ansluts, träder konventionen enligt artikel 19 b i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Bestämmelserna i artikeln motsvarar de regelmässiga bestämmelserna om anslutning till Europarådets konventioner.

Artikel 20. Territoriell tillämpning. Enligt artikel 20 a kan en stat vid undertecknandet eller när den deponerar sitt instrument om ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention ska tillämpas. Enligt artikel 20 b kan en stat vid en senare tidpunkt meddela Europarådets generalsekreterare att man vidgar tillämpningen av konventionen till ett annat i meddelandet specificerat territorium. För ett sådant territorium träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet. Ett meddelande som avgetts enligt de två föregående paragraferna kan enligt artikel 20 c med avseende på ett territorium som angetts i meddelandet återkallas genom att meddela generalsekreteraren. Återkallelsen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

Artikel 21. Uppsägning. En part kan enligt artikel 21 a vid vilken tidpunkt som helst säga upp konventionen genom notifikation till Europarådets generalsekreterare. Enligt artikel 21 b träder uppsägningen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet. Bestämmelserna motsvarar de regelmässiga bestämmelserna om uppsägning.

Artikel 22. Ändringar. Artikeln innehåller bestämmelser om förfarandet vid ändring av konventionen. Varje ändring föregås av förslag, meddelande till de andra parterna i konventionen, granskning samt sättande i kraft av ändringen. I Finland sätts ändringarna i kraft i enlighet med de nationella förfarandena.

Artikel 23. Notifikationer. Artikelns bestämmelser om notifikationer är regelmässiga och gäller undertecknande, deponering av instrument om ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning samt dagar för ikraftträdande. Finlands nationella lagstiftning berörs inte av denna artikel.

2 Detaljmotivering

1 §. Enligt 1 § i den föreslagna lagen ska de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället gälla som lag sådana Finland har förbundit sig till dem. De bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen behandlas i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Bestämmelser om ikraftsättandet av övriga bestämmelser i konventionen och om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet. Lagen träder i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft.

3 Ikraftträdande

Konventionen trädde i kraft internationellt den 1 juni 2011. I Finland träder konventionen i kraft första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från dagen för deponeringen av Finlands instrument för godkännande. Lagen i propositionen förslås

träda i kraft samtidigt som konventionen träder i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av republikens president.

Konventionen innehåller bestämmelser som enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Till dessa hör t.ex. de bestämmelser som gäller fornminnen, skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och föremål i landskapet, som finns i 18 § 11 punkten i självstyrelselagen för Åland. För att den lag om sättande i kraft av konventionen som föreslås i propositionen ska träda i kraft i landskapet Åland krävs det således enligt 59 § 1 mom. i självstyrelselagen att Ålands lagting ger sitt bifall till lagen.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Vissa artiklar i konventionen hör till området för lagstiftningen. Dessutom bildar artiklarna en referensram för verksamheten som i väsentlig grad inverkar på samhällets strukturer. Konventionen medför nya slags krav för beaktandet av kulturarvet i många olika frågor.

I enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller inskränkning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att den enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse i en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oberoende av om den står i strid eller harmonierar med en bestämmelse som utfärdats genom lag i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

Artikel 2 i konventionen innehåller två definitioner som hör till området för lagstiftningen. Den första är definitionen av kulturarv. Med kulturarv avses en grupp resurser som ärvts från det förflutna och som människor ser som, oberoende av äganderätt, en återspeglings och ett uttryck för deras egna, ständigt föränderliga värderingar, övertygelser, kunskap och traditioner. Detta innefattar alla delar av miljön som uppkommit som resultat av interaktionen mellan människor och platser genom tiderna.

Den andra definitionen är definitionen av en kulturarvssamhörighet. Med kulturarvssamhörighet avses personer som värderar vissa specifika aspekter av ett kulturarv, som de vill bevara och förmedla vidare till framtida generationer inom ramverket för offentliga åtgärder. Definitionerna hör till området för lagstiftningen därför att de begrepp som de definierar inverkar på innehållet i och tillämpningen av de materiella bestämmelser som hör till området för lagstiftningen (GrUU 24/2001 rd och GrUU 6/2001 rd).

I artikel 4 i konventionen anges de rättigheter och skyldigheter gällande kulturarv som parterna ska erkänna. Alla, ensamma eller kollektivt, har rätt att dra fördel av kulturarvet och att berika det med sin egen insats. Alla, ensamma eller kollektivt, är förpliktade att respektera andras kulturarv i samma mån som sitt eget, och därmed Europas gemensamma kulturarv. Rätten till kulturarv begränsas enbart i den utsträckning som det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att värna om det allmänna intresset och andras rättigheter och friheter.

Bestämmelsen i artikel 5 som gäller lagstiftningen och principerna gällande kulturarv ställer ett krav som försäkrar, inom parternas individuella sammanhang, att bestämmelser om rätten till kulturarv enligt artikel 4 existerar i lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 4 och 5 om andras rättigheter och skyldigheter hör till området för lagstiftningen.

Artikel 6 i konventionen gäller konventionens effekter. Bestämmelserna i konventionen får inte tolkas på ett sätt som begränsar eller underminerar de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheter som garanteras av internationella instrument, i synnerhet den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Bestämmelserna i konventionen får inte heller tolkas på ett sätt som påverkar bestämmelser som är mer fördelaktiga gällande kulturarv och miljön och som finns i andra nationella eller internationella rättsliga instrument.

Konventionens bestämmelser skapar inga verkställbara rättigheter. Förhindrandet av hänvisandet till bestämmelserna begränsar individens rättigheter och skyldigheter och hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 15 i konventionen gäller parternas förbindelser. Genom dessa förbinder man sig att genom Europarådet utveckla en övervakningsfunktion avseende lagstiftning, politik och praxis kring kulturarv i överensstämmelse med de principer som fastställts i konventionen. Dessutom förbinder man sig att upprätthålla och utveckla ett gemensamt informationssystem som är tillgängligt för allmänheten och att bidra med data till det. Syftet med systemet är att underlätta utvärderingen av hur varje part fullföljer sina förbindelser under konventionen. Bestämmelserna om insamlingen och utbytet av information hör till området för lagstiftningen eftersom de gäller individens rättigheter och skyldigheter.

Artikel 20 i konventionen innehåller bestämmelser om territoriell tillämpning. En medlemsstat kan vid undertecknandet eller när den deponerar sitt instrument om ratifikation, godtagande, godkännande, eller anslutning ange på vilket territorium eller vilka territorier konventionen ska tillämpas. En medlemsstat kan vid en senare tidpunkt meddela Europarådets generalsekreterare att man vidgar tillämpningen av konventionen till ett annat i meddelandet specificerat territorium. För ett sådant territorium träder konventionen i kraft första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

Ett meddelande som avgetts enligt de två föregående paragraferna kan med avseende på ett territorium som angetts i meddelandet återkallas genom att meddela generalsekreteraren. Återkallelsen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet. Bestämmelserna om territoriell tillämpning hör till området för lagstiftningen.

4.2 Behandlingsordning

Konventionen har kopplingar till flera bestämmelser i grundlagen. Konventionen har formats med beaktande av Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, enligt vilken de civila rättigheterna innefattar rätten till kulturarvet. Även grundlagen har utformats så att den överensstämmer med den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.

Med tanke på konventionens bestämmelser är det 20 § i grundlagen som har den största betydelsen. Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald, miljön och kulturarvet. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Konventionens bestämmelser är inte motstridiga i förhållande till bestämmelserna i 20 § i grundlagen, utan förutsätter motsvarande materiell lagstiftning.

Enligt grundlagens 14 § 4 mom. är det allmännas uppgift att främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

RP 87/2017 rd

Konventionens bestämmelser överensstämmer även med 14 § 4 mom. i grundlagen. Enligt grundlagens 2 § 2 mom. är dessutom den enskildes rätt att ta del i och påverka samhällets och livsmiljöns utveckling en del av demokratin. Denna bestämmelse hör till grunderna för stats-skicket och uttrycker principen om att individens möjligheter att påverka utvecklandet av det demokratiska samhället och livsmiljön inte får inskränkas till möjligheten att rösta i val.

Konventionens bestämmelser begränsar inte de grundläggande fri- och rättigheterna, utan stödjer förverkligandet av de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Enligt konventionen får bestämmelserna dessutom inte tolkas så att de begränsar eller försvagar de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna eller övriga rättigheter.

På grund av ovannämnda skäl innehåller konventionen inga sådana bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i lagens 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. Enligt regeringens uppfattning kan konventionen således godkännas med enkel röstmajoritet och förslaget till ikraftträdandelag godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället, som antogs i Faro i den 27 oktober 2005.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europarådets ramkonvention om kulturarvets värde för samhället, som antogs i Faro den 27 oktober 2005, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i konventionen och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 5 juli 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Europa-, kultur- och idrottsminister Sampo Terho

**EUROPARÅDETS RAMKONVENTION
OM
KULTURARVETS VÄRDE FÖR SAM-
HÄLLET**

Faro, 27.10.2005

Inledning

De medlemsstater i Europarådet som undertecknat denna ramkonvention,

som beaktar att ett av Europarådets syften är att uppnå en fastare enhet mellan sina medlemmar för att värna om och utveckla de ideal och principer, grundade på respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstaten, som utgör deras gemensamma arv;

som erkänner behovet att ställa människor och mänskliga värden i centrum av ett förstorat och tvärdisciplinärt kulturarvsbegrepp;

som lägger särskild vikt på värdet och möjligheten att på ett förnuftigt sätt använda kulturarv som en resurs för hållbar utveckling och ökad livskvalitet i ett samhälle som ständigt förändras;

som erkänner att var och en har rätt att engagera i kulturarvet efter eget behag, med respekt för andras rättigheter och friheter, som en del rätten att fritt delta i samhällets kulturella liv såsom inskrivet i FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948) och garanterat i Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (1966).

som är övertygade om behovet att alla i samhället deltar i den pågående processen att definiera och förvalta kulturarvet;

som är övertygade om det sunda i principen att föra kulturarvspolitik och skapa utbildningsinitiativ som behandlar allt kulturarv opartiskt och därmed understöder dialog mellan olika kulturer och religioner;

som hänvisar till Europarådets olika instrument, i synnerhet den Europeiska kulturkonventionen (1954), Konventionen om skydd för byggnadskulturarvet i Europa (1985), den reviderade Europeiska konvention om skydd för det arkeologiska arvet (1992) den Europeiska landskapskonvention-

**COUNCIL OF EUROPE FRAMEWORK
CONVENTION ON THE VALUE OF
CULTURAL
HERITAGE FOR SOCIETY**

Faro, 27.10.2005

Preamble

The member States of the Council of Europe, Signatories hereto,

Considering that one of the aims of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and fostering the ideals and principles, founded upon respect for human rights, democracy and the rule of law, which are their common heritage;

Recognising the need to put people and human values at the centre of an enlarged and cross-disciplinary concept of cultural heritage;

Emphasising the value and potential of cultural heritage wisely used as a resource for sustainable development and quality of life in a constantly evolving society;

Recognising that every person has a right to engage with the cultural heritage of their choice, while respecting the rights and freedoms of others, as an aspect of the right freely to participate in cultural life enshrined in the United Nations Universal Declaration of Human Rights (1948) and guaranteed by the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966);

Convinced of the need to involve everyone in society in the ongoing process of defining and managing cultural heritage;

Convinced of the soundness of the principle of heritage policies and educational initiatives which treat all cultural heritages equitably and so promote dialogue among cultures and religions;

Referring to the various instruments of the Council of Europe, in particular the European Cultural Convention (1954), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (1992, revised) and the European

en (2000);
som är övertygade om betydelsen av att skapa ett paneuropeiskt ramverk för samarbete som kan användas för att förverkliga dessa principer i en dynamisk process; har kommit överens om följande:

Del I

Syfte, definitioner och principer

Artikel 1

Konventionens syfte

Denna konventions parter har kommit överens om att:

a. erkänna att rättigheter gällande kulturarv är en väsentlig del av rätten att delta i det kulturella livet enligt definitionen av denna rätt i den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna;

b. erkänna ett individuellt och kollektivt ansvar för kulturarvet;

c. framhäva att målet för att värna om kulturarvet och att använda det på ett hållbart sätt är mänsklig utveckling och förbättrad livskvalitet;

d. vidta nödvändiga åtgärder för att tillämpa bestämmelserna i konventionen gällande:

- kulturarvets roll i byggandet av ett fredligt och demokratiskt samhälle och för att främja hållbar utveckling och kulturell mångfald;

- större synergi vad gäller kompetenser mellan de olika offentliga, institutionella och privata aktörer som berörs.

Artikel 2

Definitioner

I denna konvention,

a. är kulturarv en grupp resurser som ärvt från det förflutna och som människor ser som, oberoende av äganderätt, en återspeglning och ett uttryck för deras egna, ständigt föränderliga, värderingar, övertygelser, kunskap och traditioner. Begreppet omfattar alla delar av miljön som uppkommit som resultat av interaktionen mellan människor och plat-

Landscape Convention (2000);
Convinced of the importance of creating a pan-European framework for co-operation in the dynamic process of putting these principles into effect; Have agreed as follows:

Section I

Aims, definitions and principles

Article 1

Aims of the Convention

The Parties to this Convention agree to:

a. recognise that rights relating to cultural heritage are inherent in the right to participate in cultural life, as defined in the Universal Declaration of Human Rights;

b. recognise individual and collective responsibility towards cultural heritage;

c. emphasise that the conservation of cultural heritage and its sustainable use have human development and quality of life as their goal;

d. take the necessary steps to apply the provisions of this Convention concerning:

- the role of cultural heritage in the construction of a peaceful and democratic society, and in the processes of sustainable development and the promotion of cultural diversity;

- greater synergy of competencies among all the public, institutional and private actors concerned.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Convention,

a. cultural heritage is a group of resources inherited from the past which people identify, independently of ownership, as a reflection and expression of their constantly evolving values, beliefs, knowledge and traditions. It includes all aspects of the environment resulting from the interaction between people and places through time;

ser genom tiderna;

b. en kulturarvssamhörighet består av personer som värderar vissa specifika aspekter av ett kulturarv, och som de vill bevara och förmedla vidare till framtida generationer inom ramverket för offentliga åtgärder.

Artikel 3

Europas gemensamma kulturarv

Parterna har avtalat om att främja en definition av begreppet Europas gemensamma kulturarv, som består av:

a. alla former av kulturarv i Europa som tillsammans utgör en delad källa för hågkomst, förståelse, identitet, sammanhållning och kreativitet, och

b. de ideal, principer och värderingar, som härstammar från erfarenhet som erhållits genom samhälleliga framsteg och från tidigare konflikter, och som främjar utvecklingen av ett fredligt och stabilt samhälle, grundat på respekt för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstaten.

Artikel 4

Rättigheter och skyldigheter gällande kulturarv

Parterna erkänner att:

a. alla, ensamma eller kollektivt, har rätt att dra fördel av kulturarvet och att berika det med sin egen insats;

b. alla, ensamma eller kollektivt, är förpliktade att respektera andras kulturarv i samma mån som sitt eget, och därmed Europas gemensamma kulturarv;

c. att rätten till kulturarv enbart begränsas i den utsträckning som det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle i syfte att värna om det allmänna intresset samt om andras rättigheter och friheter.

Artikel 5

Lagstiftning och politiska styrmedel inom kulturarvsområdet

Parterna förbinder sig att:

a. erkänna det allmänna intresset som an-

b. a heritage community consists of people who value specific aspects of cultural heritage which they wish, within the framework of public action, to sustain and transmit to future generations.

Article 3

The common heritage of Europe

The Parties agree to promote an understanding of the common heritage of Europe, which consists of:

a. all forms of cultural heritage in Europe which together constitute a shared source of remembrance, understanding, identity, cohesion and creativity, and

b. the ideals, principles and values, derived from the experience gained through progress and past conflicts, which foster the development of a peaceful and stable society, founded on respect for human rights, democracy and the rule of law.

Article 4

Rights and responsibilities relating to cultural heritage

The Parties recognise that:

a. everyone, alone or collectively, has the right to benefit from the cultural heritage and to contribute towards its enrichment;

b. everyone, alone or collectively, has the responsibility to respect the cultural heritage of others as much as their own heritage, and consequently the common heritage of Europe;

c. exercise of the right to cultural heritage may be subject only to those restrictions which are necessary in a democratic society for the protection of the public interest and the rights and freedoms of others.

Article 5

Cultural heritage law and policies

The Parties undertake to:

a. recognise the public interest associated

knyter till olika kulturarvselement som har stor betydelse för samhället;

b. främja värdet av kulturarvet genom att identifiera, studera, tolka, värna om, bevara och presentera det;

c. försäkra, inom parternas individuella sammanhang, att bestämmelser om rätten till kulturarv enligt artikel 4 existerar i lagstiftningen;

d. gynna uppkomsten av ett ekonomiskt och socialt klimat som stöder deltagande i aktiviteter kring kulturarv;

e. främja värnandet om kulturarv som en central faktor i de ömsesidigt stödda målen hållbar utveckling, kulturell mångfald och samtida kreativitet;

f. erkänna värdet av kulturarv inom parternas territoriella jurisdiktion, oberoende av dess ursprung;

g. formulera integrerade strategier som underlättar verkställandet av bestämmelserna i denna konvention.

Artikel 6

Konventionens rättsliga effekter

Inga bestämmelser i denna konvention ska tolkas på ett sätt som:

a. begränsar eller underminerar de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheter som garanteras av internationella instrument, i synnerhet den allmänna deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna;

b. påverkar bestämmelser som är mer fördelaktiga gällande kulturarv och miljön som finns i andra nationella eller internationella rättsliga instrument;

c. skapar rättigheter genom lag.

Del II

Kulturarvets bidrag till samhället och människors utveckling

Artikel 7

Kulturarvet och dialog

Parterna förbinder sig, genom offentliga

with elements of the cultural heritage in accordance with their importance to society;

b. enhance the value of the cultural heritage through its identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation;

c. ensure, in the specific context of each Party, that legislative provisions exist for exercising the right to cultural heritage as defined in Article 4;

d. foster an economic and social climate which supports participation in cultural heritage activities;

e. promote cultural heritage protection as a central factor in the mutually supporting objectives of sustainable development, cultural diversity and contemporary creativity;

f. recognise the value of cultural heritage situated on territories under their jurisdiction, regardless of its origin;

g. formulate integrated strategies to facilitate the implementation of the provisions of this Convention.

Article 6

Effects of the Convention

No provision of this Convention shall be interpreted so as to:

a. limit or undermine the human rights and fundamental freedoms which may be safeguarded by international instruments, in particular, the Universal Declaration of Human Rights and the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms;

b. affect more favourable provisions concerning cultural heritage and environment contained in other national or international legal instruments;

c. create enforceable rights.

Section II

Contribution of cultural heritage to society and human development

Article 7

Cultural heritage and dialogue

The Parties undertake, through the public

myndigheter och andra behöriga organ, att:

- a. uppmuntra till reflektioner gällande etik och hur kulturarv presenteras, och även till respekt för en mångfald av olika tolkningar av kulturarvet;
- b. upprätta processer för förlikning för att på ett rättvist sätt handskas med situationer där olika samhörigheter tillämpar motsägelsefulla värderingar på samma kulturarv;
- c. utveckla kunskap om kulturarv som en resurs för att främja fredlig samlevnad genom att främja tillit och ömsesidig förståelse med avsikt att lösa och förhindra konflikter;
- d. integrera detta i samtliga aspekter av livslångt lärande och utbildning.

Artikel 8

Miljö, kulturarv och livskvalitet

Parterna förbinder sig att använda alla kulturarvsaspekter i den kulturella miljön för att:

- a. berika ekonomisk, politisk, social och kulturell utveckling och processerna för markanvändningsplanering, och tillgripa konsekvensbedömningar för kulturarvet och vid behov uppta lindrande strategier;
- b. främja ett integrerat sätt att ta sig an politiken kring kulturell, biologisk, geologisk och landskapsdiversitet med avsikt att uppnå en balans mellan dessa olika element;
- c. förstärka social sammanhållning genom att främja känslan av delat ansvar för platser där människor bor;
- d. förbättra kvaliteten för alla moderna tillägg i miljön utan att äventyra miljöns kulturella värde.

Artikel 9

Hållbar användning av kulturarvet

För att bevara kulturarvet, förbinder sig parterna att:

- a. främja respekt för kulturarvets integritet genom att säkerställa att det i beslut om förändringar även ingår en förståelse om de kulturella värderingarna som berörs;
- b. definiera och främja principer för hållbart förvaltande och att uppmuntra underhåll av kulturarvet;
- c. säkerställa att alla allmänna tekniska re-

authorities and other competent bodies, to:

- a. encourage reflection on the ethics and methods of presentation of the cultural heritage, as well as respect for diversity of interpretations;
- b. establish processes for conciliation to deal equitably with situations where contradictory values are placed on the same cultural heritage by different communities;
- c. develop knowledge of cultural heritage as a resource to facilitate peaceful co-existence by promoting trust and mutual understanding with a view to resolution and prevention of conflicts;
- d. integrate these approaches into all aspects of lifelong education and training.

Article 8

Environment, heritage and quality of life

The Parties undertake to utilise all heritage aspects of the cultural environment to:

- a. enrich the processes of economic, political, social and cultural development and land-use planning, resorting to cultural heritage impact assessments and adopting mitigation strategies where necessary;
- b. promote an integrated approach to policies concerning cultural, biological, geological and landscape diversity to achieve a balance between these elements;
- c. reinforce social cohesion by fostering a sense of shared responsibility towards the places in which people live;
- d. promote the objective of quality in contemporary additions to the environment without endangering its cultural values.

Article 9

Sustainable use of the cultural heritage

To sustain the cultural heritage, the Parties undertake to:

- a. promote respect for the integrity of the cultural heritage by ensuring that decisions about change include an understanding of the cultural values involved;
- b. define and promote principles for sustainable management, and to encourage maintenance;
- c. ensure that all general technical regula-

gelverk tar hänsyn till de specifika kraven att bevara kulturarvet;

d. främja användningen av traditionella material, tekniker och färdigheter och att utforska deras användningspotential i moderna sammanhang;

e. främja högkvalitativt arbete genom system för yrkeskvalifikation och ackreditering för individer, företag och institutioner.

Artikel 10

Kulturarvet och ekonomi

För att kunna dra full nytta av kulturarvets potential som en faktor i hållbar ekonomisk utveckling, förbinder sig parterna att:

a. öka på medvetenheten om kulturarvet och utnyttja dess ekonomiska potential;

b. ta i beaktande kulturarvets specifika egenart och intressen i det ekonomisk-politiska beslutsfattande; och

c. säkerställa att beslutsfattandet respekterar kulturarvets integritet utan att äventyra dess inherenta värderingar.

Del III

Delat ansvar för kulturarv och allmänhetens deltagande

Artikel 11

Anordnandet av allmänhetens ansvar för kulturarvet

Vad gäller förvaltningen av kulturarvet, förbinder sig parterna att:

a. främja ett integrerat och välinformerat sätt att ta sig an förvaltningen av kulturarvet inom de offentliga myndigheternas alla sektorer och nivåer;

b. utveckla de juridiska, finansiella och yrkesmässiga ramverk som möjliggör samarbete mellan offentliga myndigheter, experter, ägare, investerare, företag, icke-statliga organisationer och civilsamhället;

c. utveckla innovativa metoder för offentliga myndigheter att samarbeta med andra aktörer;

d. respektera och uppmuntra frivilliga initiativ som kompletterar de offentliga myn-

tions take account of the specific conservation requirements of cultural heritage;

d. promote the use of materials, techniques and skills based on tradition, and explore their potential for contemporary applications;

e. promote high-quality work through systems of professional qualifications and accreditation for individuals, businesses and institutions.

Article 10

Cultural heritage and economic activity

In order to make full use of the potential of the cultural heritage as a factor in sustainable economic development, the Parties undertake to:

a. raise awareness and utilise the economic potential of the cultural heritage;

b. take into account the specific character and interests of the cultural heritage when devising economic policies; and

c. ensure that these policies respect the integrity of the cultural heritage without compromising its inherent values.

Section III

Shared responsibility for cultural heritage and public participation

Article 11

The organisation of public responsibilities for cultural heritage

In the management of the cultural heritage, the Parties undertake to:

a. promote an integrated and well-informed approach by public authorities in all sectors and at all levels;

b. develop the legal, financial and professional frameworks which make possible joint action by public authorities, experts, owners, investors, businesses, non-governmental organisations and civil society;

c. develop innovative ways for public authorities to co-operate with other actors;

d. respect and encourage voluntary initiatives which complement the roles of public

digheternas roll;

e. uppmuntra icke-statliga organisationer med anknytning till bevarande av kulturarvet att verka för det allmänna intressets skull.

authorities;

e. encourage non-governmental organisations concerned with heritage conservation to act in the public interest.

Artikel 12

Tillgång till kulturarvet och demokratiskt deltagande

Parterna förbinder sig att:

a. uppmuntra alla att delta i:
- processen att identifiera, studera, tolka, värna om, bevara och presentera kulturarvet;
- allmänna reflektioner och debatter om de möjligheter och utmaningar som kulturarvet representerar;

b. ta i beaktande de värden som varje kulturarvssamhörighet förknippar med kulturarvet som den identifierar sig med;

c. erkänna frivilligorganisationernas roll både som partners i olika aktiviteter och som givare av konstruktiv kritik gällande kulturarvspolitiken som förs;

d. vidta åtgärder som underlättar tillgången till kulturarvet, särskilt bland unga och de som har det sämst i samhället, med avsikten att öka på medvetenheten om kulturarvets värde, nödvändigheten att underhålla och bevara det, samt de fördelar som kulturarvet kan ge.

Artikel 13

Kulturarvet och kunskap

Parterna förbinder sig att:

a. underlätta inklusionen av kulturarvsdimensionen inom alla utbildningsnivåer; inte nödvändigtvis som ett skilt ämne, men som en givande källa för studier inom andra ämnen;

b. förstärka länken mellan undervisning i kulturarv och yrkesinriktad utbildning;

c. uppmuntra tvärdisciplinär forskning om kulturarv, kulturarvssamhörigheter, miljö och deras inbördes förhållanden;

d. uppmuntra ständig yrkesinriktad utbildning och utbyte av kunskap och färdigheter, både inom och utom skol/universitetsvärlden.

Article 12

Access to cultural heritage and democratic participation

The Parties undertake to:

a. encourage everyone to participate in:
- the process of identification, study, interpretation, protection, conservation and presentation of the cultural heritage ;
- public reflection and debate on the opportunities and challenges which the cultural heritage represents;

b. take into consideration the value attached by each heritage community to the cultural heritage with which it identifies;

c. recognise the role of voluntary organisations both as partners in activities and as constructive critics of cultural heritage policies;

d. take steps to improve access to the heritage, especially among young people and the disadvantaged, in order to raise awareness about its value, the need to maintain and preserve it, and the benefits which may be derived from it.

Article 13

Cultural heritage and knowledge

The Parties undertake to:

a. facilitate the inclusion of the cultural heritage dimension at all levels of education, not necessarily as a subject of study in its own right, but as a fertile source for studies in other subjects;

b. strengthen the link between cultural heritage education and vocational training;

c. encourage interdisciplinary research on cultural heritage, heritage communities, the environment and their inter-relationship;

d. encourage continuous professional training and the exchange of knowledge and skills, both within and outside the educational system.

Artikel 14

Kulturarvet och informationssamhället

Parterna förbinder sig att utveckla användningen av digital teknologi för att underlätta tillgången till kulturarv och de fördelar som kan fås av det, genom att:

a. uppmuntra till initiativ som främjar högkvalitativt innehåll och som strävar efter att säkerställa språklig och kulturell mångfald i informationssamhället;

b. stödja internationellt kompatibla normer för studier, bevarande, förbättrande av och värnande om kulturarv, och samtidigt bekämpa olaglig handel med kulturell egendom;

c. försöka att avlägsna hinder för tillgången till information om kulturarv, särskilt för undervisningsändamål, med beaktande av upphovsrätten;

d. erkänna att skapandet av digitalt material om kulturarvet inte får vara bevarandet av det redan existerande kulturarvet till förfång.

Del IV

Övervakning och samarbete

Artikel 15

Parternas förbindelser

Parterna förbinder sig att:

a. genom Europarådet utveckla en övervakningsfunktion avseende lagstiftning, politik och praxis kring kulturarv i överensstämmelse med de principer som fastställts i denna konvention;

b. upprätthålla, utveckla och bidra med data till ett, för allmänheten tillgängligt gemensamt informationssystem som underlättar utvärderingen av hur varje part fullföljer sina förbindelser under denna konvention.

Artikel 16

Övervakningsmekanism

a. i enlighet med artikel 17 i Europarådets stadgar utnämner Europarådets ministerkommitté en relevant kommitté eller ålägger

Article 14

Cultural heritage and the information society

The Parties undertake to develop the use of digital technology to enhance access to cultural heritage and the benefits which derive from it, by:

a. encouraging initiatives which promote the quality of contents and endeavour to secure diversity of languages and cultures in the information society;

b. supporting internationally compatible standards for the study, conservation, enhancement and security of cultural heritage, whilst combating illicit trafficking in cultural property;

c. seeking to resolve obstacles to access to information relating to cultural heritage, particularly for educational purposes, whilst protecting intellectual property rights;

d. recognising that the creation of digital contents related to the heritage should not prejudice the conservation of the existing heritage.

Section IV

Monitoring and co-operation

Article 15

Undertakings of the Parties

The Parties undertake to:

a. develop, through the Council of Europe, a monitoring function covering legislations, policies and practices concerning cultural heritage, consistent with the principles established by this Convention;

b. maintain, develop and contribute data to a shared information system, accessible to the public, which facilitates assessment of how each Party fulfils its commitments under this Convention.

Article 16

Monitoring mechanism

a. The Committee of Ministers, pursuant to Article 17 of the Statute of the Council of Europe, shall nominate an appropriate com-

en redan existerande kommitté att övervaka verkställandet av konventionen, vilken kommitté ska auktoriseras att själv ställa regler för sin verksamhet;

b. Den utnämnda kommittén har som uppdrag att:

- fastställa procedurregler enligt behov;
- förvalta det gemensamma informations-system som nämns i artikel 15 och därmed upprätthålla en översikt över hur varje förbindelse i denna konvention fullföljs;

- på begäran av en eller fler parter ge en rådgivande åsikt om frågor kring tolkningen av konventionen, med beaktande av alla Europarådets juridiska instrument;

- på en eller flera parters initiativ företa en utvärdering av någon aspekt av deras verkställande av konventionen;

- främja den tvärsektorieella tillämpningen av denna konvention genom att samarbeta med andra kommittéer och genom att delta i andra av Europarådets initiativ;

- rapportera om sin verksamhet till ministerkommittén.

Kommittén kan låta experter och observatörer delta i sitt arbete.

Artikel 17

Samarbete i uppföljningsverksamhet

Parterna förbinder sig att samarbeta med varandra och genom Europarådet för att uppfylla målen och principerna i denna konvention, särskilt vad gäller att främja erkännandet av Europas gemensamma kulturarv, genom att:

- a. skapa samarbetsstrategier för att bemöta de mål som övervakningsprocessen har gett särskild prioritet;

- b. främja multilaterala och gränsöverskridande aktiviteter och utveckla nätverk för regionalt samarbete för att verkställa dessa strategier;

- c. se till parterna utbyter, utvecklar, kodifierar och säkerställer god praxis för alla.

- d. informera allmänheten om målen och verkställandet av denna konvention.

Varje part kan, genom ömsesidigt avtal, göra upp finansiella arrangemang för att underlätta internationellt samarbete.

mittee or specify an existing committee to monitor the application of the Convention, which will be authorised to make rules for the conduct of its business;

b. The nominated committee shall:

- establish rules of procedure as necessary;
- manage the shared information system referred to in Article 15, maintaining an overview of the means by which each commitment under this Convention is met;

- at the request of one or more Parties, give an advisory opinion on any question relating to the interpretation of the Convention, taking into consideration all Council of Europe legal instruments;

- on the initiative of one or more Parties, undertake an evaluation of any aspect of their implementation of the Convention;

- foster the trans-sectoral application of this Convention by collaborating with other committees and participating in other initiatives of the Council of Europe;

- report to the Committee of Ministers on its activities.

The committee may involve experts and observers in its work.

Article 17

Co-operation in follow-up activities

The Parties undertake to co-operate with each other and through the Council of Europe in pursuing the aims and principles of this Convention, and especially in promoting recognition of the common heritage of Europe, by:

- a. putting in place collaborative strategies to address priorities identified through the monitoring process;

- b. fostering multilateral and transfrontier activities, and developing networks for regional co-operation in order to implement these strategies;

- c. exchanging, developing, codifying and assuring the dissemination of good practices;

- d. informing the public about the aims and implementation of this Convention.

Any Parties may, by mutual agreement, make financial arrangements to facilitate international co-operation.

Del V

Slutord

Artikel 18

Undertecknande och ikraftträdande

a. Denna konvention skall vara öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater.

b. Den skall ratificeras, godtas eller godkännas. Instrumenten om ratifikation, godtagande eller godkännande skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

c. Denna konvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen i enlighet med bestämmelserna i föregående stycke.

d. I förhållande till en medlemsstat som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av konventionen träder denna i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från dagen för deponeringen av instrumentet om ratifikation, godtagande eller godkännande.

Artikel 19

Anslutning

a. Efter det att denna konvention har trätt i kraft kan Europarådets ministerkommitté genom ett beslut som fattas med den majoritet som föreskrivs i artikel 20.d i Europarådets stadga och efter ett enhälligt antagande av representanterna för de fördragsslutande staterna som har rätt att sitta i ministerkommittén inbjuda varje stat att ansluta sig som inte är medlem av Europarådet eller den Europeiska gemenskapen.

b. Med avseende på en anslutande stat, eller de Europeiska gemenskaperna ifall den ansluts, träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då anslutningsinstrumentet deponerades hos

Section V

Final clauses

Article 18

Signature and entry into force

a. This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe.

b. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

c. This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

d. In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 19

Accession

a. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any State not a member of the Council of Europe, and the European Community, to accede to the Convention by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Contracting States entitled to sit on the Committee of Ministers.

b. In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of ac-

Europarådets generalsekreterare.

cession with the Secretary General of the Council of Europe.

Artikel 20

Article 20

Territoriell tillämpning

Territorial application

a. En stat kan vid undertecknandet eller när den deponerar sitt instrument om ratifikation, godtagande, godkännande, eller anslutning ange på vilket territorium eller vilka territorier denna konvention skall tillämpas.

a. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

b. En stat kan vid en senare tidpunkt meddela Europarådets generalsekreterare att man vidgar tillämpningen av denna konvention till ett annat i meddelandet specificerat territorium. För ett sådant territorium träder konventionen i kraft den första dagen i den månad som följer utgången av en period om tre månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

b. Any State may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

c. En meddelande som avgetts enligt de två föregående paragraferna kan med avseende på ett territorium som angetts i meddelandet återkallas genom att meddela generalsekreteraren. Återkallelsen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om sex månader från den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

c. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Artikel 21

Article 21

Uppsägning

Denunciation

a. En part kan vid vilken tidpunkt som helst säga upp denna konvention genom notifikation till Europarådets generalsekreterare.

a. Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

b. Uppsägningen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om sex månader från den dag då generalsekreteraren mottog notifikationen.

b. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Artikel 22

Article 22

Ändringar

Amendments

a. Varje part, och kommittén som omnämns i artikel 16, har rätt att göra ändringsförslag till denna konvention.

a. Any Party, and the committee mentioned in Article 16, may propose amendments to this Convention.

b. Alla ändringsförslag skall notifieras Europarådets generalsekreterare, som meddelar Europarådets medlemsstater, andra parter och alla stater som inte är medlemmar i Europarådet samt de Europeiska gemenskaperna som inbjudits att anta denna konvention i enlighet med bestämmelserna i artikel 19.

c. Kommittén granskar alla ändringsförslag som framförts och överlämnar en text som godkänts av en tre-fjärdedels majoritet av parternas representanter till ministerkommittén för att upptas i konventionstexten. Efter att texten upptagits av ministerkommittén med en majoritet såsom föreskrivet i artikel 20 d i Europarådets stadga, och enhälligt av parternas representanter med rätt att sitta i ministerkommittén, vidarebefordras texten till parterna för godkännande.

d. Alla ändringar träder i kraft med avseende för de parter som godkänt dem på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då tio medlemsstater i Europarådet har informerat generalsekreteraren att de godkänt dem. Med avseende på parter som i efterhand godkänner ändringar, träder sådana ändringar i kraft på den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader från den dag då ifrågasvarande part har informerat generalsekreteraren att de godkänt dem.

Artikel 23

Notifikationer

Europarådets generalsekreterare meddelar Europarådets medlemsstater, och andra stater och de Europeiska gemenskaperna som antagit denna konvention eller inbjudits att anta denna konvention om:

- a. undertecknande;
- b. deponering av instrument om ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning;
- c. dag för denna konventions ikraftträdande i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 18, 19 och 20;
- d. alla ändringsförslag gällande denna konvention i enlighet med bestämmelserna i arti-

b. Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe, who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the other Parties, and to any non-member State and the European Community invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 19.

c. The committee shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, and by the unanimous vote of the States Parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.

d. Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it, on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 23

Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State which has acceded or been invited to accede to this Convention, and the European Community having acceded or been invited to accede, of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c. any date of entry into force of this Convention in accordance with the provisions of Articles 18, 19 and 20;
- d. any amendment proposed to this Convention in accordance with the provisions of

RP 87/2017 rd

kel 22, samt dagen för dess ikraftträdande;

e. andra åtgärder, förklaringar, notifikationer eller meddelanden som rör denna konvention.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad på Faro den 27 oktober 2005 på engelska och franska, vilka båda texter är lika autentiska, i ett enda exemplar som skall deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall sända bestyrkta kopior till varje medlemsstat i Europarådet och till varje annan stat eller Europeisk gemenskap som inbjudits att ansluta sig till denna konvention.

Article 22, as well as its date of entry into force;

e. any other act, declaration, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Faro, this 27th day of October 2005, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or the European Community invited to accede to it.